د اسلام څلورم خلیفه،

جلیل القدر صحابي،

علي رضي الله عنه

مبارک سیرت

د خپرولو شمیره: .... (۴)

Ketabton.com

لیکوال : حبل الله (المتین)

کال : ۱۳۹۸ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه:

نوم : --------------- د علي (رضي الله عنه) سیرت.

لیکوال او راټولوونکی: ----- حبل الله (المتین).

ژباړن : --------------- خپله لیکوال.

ټایپ : --------------- حبل الله (المتین)

ډیزاین او PDF: ---------- N. RASOOLI

کال: ---------------- ۱۳۹۸ هجري لمریز

د خپرولو شمیره: ---------- (۴)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان: .... صفحه
د علي رضي الله عنه د خوشبويه سيرت مبارک (۱) برخه: .... (۱)
د علي رضي الله عنه اسلام راوړل: .... (۱)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲) برخه: .... (۳)
د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مينه: .... (۳)
د علي رضى الله عنه د سيرت مبارک (۳) برخه: .... (۵)
د علي رضي الله عنه نومونه دا دي: .... (۵)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۴) برخه: .... (۶)
د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پيښه شوه؟: .... (۷)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۵) برخه: .... (۸)
د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسد الله ﷺ او اسد رسولله ﷺ القاب: .... (۸)
د علي رضي الله عنه د سيرت (۶) برخه: .... (۱۱)
او د بدر غزا ته تياري نيول: .... (۱۱)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۷) برخه: .... (۱۳)
د بدر غزا شروع کيدل: .... (۱۳)
د علي رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه: .... (۱۶)
د بدر غزا: .... (۱۶)
د بدر د غزا پيل: .... (۱۷)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۹) برخه: .... (۲۰)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۰) برخه: .... (۲۳)
او د خندق غزا کې بهادري: .... (۲۳)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۱) برخه: .... (۲۶)
د احزاب يا خندق غزا کې د رسول الله صلى الله عليه وسلم. .... (۲۶)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۲) برخه: .... (۲۸)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه: .... (۳۱)
غزوه احد کې د علي رضي الله عنه بهادري او فضيلت: .... (۳۱)
د حضرت علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۴) برخه: .... (۳۳)
د خيبر غزا: .... (۳۳)
غزوة خيبر اوله برخه: .... (۳۳)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۵) برخه: .... (۳۶)
او د خيبر د غزا دوهم جزء: .... (۳۶)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۶) برخه: .... (۳۹)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خیبر د غزا (۳) برخه: .... (۳۹)
رسول الله ﷺ معجزة: .... ((۳۹)
د علي رضي الله عنه د سیرت (۱۷) برخه: .... (۴۱)
د اهل بیتو نذر او روژه: .... (۴۱)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۸) برخه: .... (۴۴)
د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب: .... (۴۴)
د رسول الله ﷺ د (حسنینو رضي الله عنهم) سره محبت: .... (۴۴)
د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۹) برخه: .... (۴۲)
او حسنینو رضي الله عنه سره د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت: .... (۴۲)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۰) برخه: .... (۴۷)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۱) برخه: .... (۴۹)
د علي رضي الله عنه انصاف: .... ((۴۹)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۲) برخه: .... (۵۰)
(1) شیعه ګان څنګه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي: .... (۵۰)
(2) یو شیعه ته د (سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه) ښیرا او سمدستي مړ کیدل: .... (۵۰)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (2۳) برخه: .... (۵2)
د علي رضي الله عنه دوي مشهورې خطبې: .... (۵2)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د خوشبویه سیرت مبارک (۱) برخه

د علي رضي الله عنه اسلام راوړل.

← د علي رضي الله عنه ولادت په 601 م (15) سپتمبر کې شوی دی.
علي رضي الله عنه د ابي طالب زوی د عبد المطلب لمسی دی.
مجاهد بن جبیر ابو الحجاج رضي الله عنه نه روایت دی*: چې مکه مکرمه کې قحطي راغلې وه او خلک ډیر تنګدسته وو، نو رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته وویل: ستا د ورور یعنې ابو طالب بچي زیات دي ډیر په تکلیف دی نو که زه او ته دواړه ورغلي وای او یو یو نفر مو ترې بیولی وای او د قحط سالۍ تر خلاصیدو پورې مو ورته کفالت کړی وای نو تا به د ورور ولۍ او ما د تره ولۍ حق اداء کړی وي، ځکه چې زما او ستا اقتصادي حالت ښه دی نو عباس رضي الله عنه ورته وویل: ډیره ښه خبره ده او دواړه ورغلل او ابو طالب ته یې پیشکش وکړ، چې ستا اولاد زیات دی او قحط سالي هم ده که ستا خوښه وي نو مونږ به یو یو تن له ځان سره بوزو او تر هغه به یې ساتو چې قحط سالي ختمه شي. نو ابو طالب ورته وویل: ډیره ښه خبره ده خو عقیل رضي الله عنه به نه بیایئ نور که هر یو بیایئ خوښه مې ده، نو عباس رضي الله عنه جعفر رضي الله عنه بن ابي طالب او رسول الله ﷺ علي رضي الله عنه بن ابي طالب له ځان سره بو تلل، نو دغه وخت کې علي رضي الله عنه بن ابي طالب د (6) کالو ؤ نو د علي رضي الله عنه بخت په دې کار سره وځلیده، ځکه چې تربیه یې د أم المؤمنین خدیجې رضي الله عنها او رسول الله ﷺ په غاړه شوه نو علي رضي الله عنه بن ابي طالب نبوي اخلاق د رسول الله ﷺ نه زده کړل.

← رسول الله ﷺ به د خپلو لورګانو (لوڼو) بي بي رقیة رضي الله عنها، بي بي أم کلثوم رضي الله عنها او بي بي فاطمې رضي الله عنها سره یو شان خوراک، څښاک، لباس او نور ضرورتونه ورته پوره کول د تعلیم او ادب له پاره یې هم ورته پوره توجو کوله.
دا چې علي رضي الله عنه بن ابي طالب پخپله هم یو غیرتي، ذهین، هوښیار او با ادبه ماشوم ؤ د ماشومتوب په وخت کې به داسې خبرې کولې تا به ویل چې کوم نابغه یا علّامه دی چې لویان به یې عقل ته حیران وه او ولې به هوښیار نه وي چې د أم المؤمنین خدیجې رضي الله عنها غیږه کې لوی شوی وي.

ولې به هوښیار نه وي چې د رحمة للعالمین تر پرورش لاندې را لوی شوی وي.
ولې به هوښیار نه وي چې د أم کلثوم رضي الله عنها، رقیة رضي الله عنها او فاطمې رضي الله عنها سره یې یو ځای لوبې کړې وي.
← د عبد الله ابن عباس رضي الله عنهما نه روایت دی: چې علي رضي الله عنه به فرمایل: چې
زه کله لس کلنی ته نږدې شوم نو د دوشنبې ورځ وه چې رسول الله ﷺ ته وحې نازل شوه او رسول الله ﷺ خپل کور ته راغی او ویل: چې ما پټ کړئ او أم للمؤمنین بي بي خدیجې رضي الله عنها ورباندې څه شي واچول او غیږ کې یې ونیولو.

---

* ذکره ابن اسحاق في کتابه، و ایضاً في البدایه والنهایه ج (۳) ص ۲۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

او رسول الله ﷺ ورته د جبراييل (ع) د راتلو قصه بيان کړه، نو چې رسول الله ﷺ ته بي بي خديجې رضي الله عنها تسلي ورکړه چې تا به الله ﷻ هيڅکله ضايع نه کړي ته صله رحمي لرې، ته بيوزلو سره کومکونه کوې، ته رښتيا وايې نو چې د رسول الله ﷺ لږ حالت ښه شو نو ما ترې پوښتنه وکړه: چې په تا څه چل شوی دی؟ زه خو ډيره خپه شوم نو رسول الله ﷺ راته وويل: ته مه خپه کيږه هيڅ کومه بده خبره نشته نو بيا يې راته اسلام پيش کړ، چې الله يو دی شريک نه لري، زه د الله ﷻ رسول ﷺ شوم تاسو بايد د لاة، مناة او عزي عبادت ونه کړئ د مرګ نه بعد ژوندون حق دی، علي رضي الله عنه فرمايي: رسول الله ﷺ ما سره ډير په مينه خبرې وکړې اخرت کې حساب کتاب کيږي نو بيا به مسلمانان جنت ته او کافران دوزخ ته ځي.

➥ علي رضي الله عنه فرمايي: ما د رسول الله ﷺ خبرې په غور واوريدلې بيا مې ورته وويل: چې ما خو له دې وړاندې داسې خبرې نه دي آوريدلې، نو که ستا خوښه وي نو زه به يو ځل خپل پلار ابي طالب سره مشوره وکړم نو رسول الله ﷺ راته وويل: نه پام چې هغه خبر نه کړې زما په تا باندې باور ؤ چې ته يو ذهين او هوښيار هلک يې او ته به پخپله دغه فيصله وکړې نو ځکه مې تا ته دغه د راز خبره وکړله که ته خپل پلار خبر کړې هغه به تا منع کړي نو تا ته پخپله سوچ او فکر پکار دی،

➥ علي رضي الله عنه فرمايي: چې زه بيګاه ته ټوله شپه ويده نه شوم او د خپل پلار او نيکه د بتانو د عبادت خبرې مې زړه کې ګرځيدلې، نو دا فکر مې کاوه چې هغوئ په خپل لاس بتان جوړ کړي دي او بيا عبادت ورته کوي، نو ولې زه د اصلي مالک او خالق عبادت ونه کړم تر هغې چې صبا شو نو زه بيا رسول الله ﷺ مخ ته حاضر شوم نو بيا مې ترې پوښتنه وکړه: چې يو ځل بيا راته هغه پرونۍ خبره وکړه نو رسول الله ﷺ راته بيا په تفصيل د نبوت خبره بيان کړه او زه مسلمان شوم.

➥ لږ وخت بعد رسول الله ﷺ غوښتل لمونځ اداء کړي او أم المؤمنين بي بي خديجه رضي الله عنها هم ورسره څنګ کې ودريدله نو ما ترې پوښتنه وکړه چې دا کوم عمل دی تاسې يې د کولو اراده کړې؟ نو رسول الله ﷺ راته د لمونځ خبره وکړه چې هغه وخت د خپلې خوښې لمونځ کولای شو،

نو ما هم ځان پاک کړ او دوئ سره په لمانځه ودريدم او دغه د سې شنبې ورځ وه يعنې د نبوت په دوهمه ورځ اولنی لمونځ په جمع ما او أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها د رسول الله ﷺ سره په جمع اداء کړ.

➥ نو علي رضي الله عنه فرمايي: چې په نارينه وو کې اولنی مسلمان ابوبکر رضي الله عنه او په ښځو کې اولنۍ مسلمانه بي بي خديجه او په هلکانو کې اولنی مسلمان زه او په جينکيانو کې رقيه رضي الله عنها، ام کلثوم رضي الله عنها او فاطمه رضي الله عنها او په غلامانو کې اول مسلمان زيد رضي الله عنه بن حارثه ؤ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲) برخه.

د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مينه.

➥ او د اياس رضي الله عنه بن عفيف د نيکه افسوس چې کاشکې مخکې مسلمان شوی وای.

➥ د اسماعيل بن اياس بن عفيف رضي الله عنه نه روايت دی•: هغه د خپل نيکه نه روايت کوي: چې زما د تجارت کاروبار ؤ او د حج موسم کې به زه راتلم او شيان به مې اخيستل او خرڅول، نو زه عباس رضي الله عنه بن عبد الطلب ته ورغلم او هغه په مِنَی کې ؤ چې څه شې ترينه واخلم نو ما يو نفر وليد، چې د خيمې په شان يو څپر نه راووت او د قبلې طرف ته ودريد، چې لمونځ وکړي نو ور پسې يوه ښځه راووتله او هغه هم ورسره ودريدله بيا يو هلک راووت هغه هم ورسره ودريد، چې لمونځ وکړي نو ما ورته وويل: أی عباسه (رضي الله عنه) دا لا کوم دين دی؟

ما ته خو دا دين نوی غوندې ښکاره شو.

➥ نو عباس رضي الله عنه وويل: چې دا يو زما وراره محمد ﷺ بن عبد الله دی او دا وايي چې زه الله ﷻ رسول ﷺ را ليږلی يم او وايي: چې ان شاء الله دغه دين به کامياب کيږي او د کِسرَی او قيصَر مانۍ او خزانې به د الله ﷻ په مرسته مونږ ته لاس ته راځي، او دغه ښځه خديجة بنت خويلد رضي الله عنها ده چې هر څوک يې پيژني هغې هم ور باندې ايمان راوړی دی.

او دغه ماشوم هم زما وراره علي رضي الله عنه دی هغه هم ور باندې ايمان راوړی دی.

➥ بيا به چې عفيف رضي الله عنه دغه حديث بيانوي نو افسوس به يې کولو، چې کاشکې زه هم هماغه وخت مسلمان شوی وای زه به هم دوئ سره په لمانځه ولاړ وای هسې مې په اسلام راوړلو کې تأخير وکړ.

نوټ:

دا هغه وخت ؤ چې رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته د اسلام دعوت ورکړی ؤ خو لا قبول کړی يې نه ؤ.

➥ ابن جرير رضي الله عنه د نورو په حواله د اسد بن عبدة البجلي رضي الله عنه نه او هغه د يحی بن عفيف رضي الله عنه نه روايت کوي: چې زه د جاهليت په زمانه کې مکې مکرمې ته راغلم او د عباس رضي الله عنه ميلمه شوم نو مونږ بيت الله شريف سره ناست ؤ چې يو ځوان راغی د لمر ختلو وخت ؤ نو اول يې اسمان ته وکتل چې لمر لږ را پورته شو نو په لمانځه ودريد بيا ګورم چې يو ماشوم منډې راوهلې او راغی د هغه ځوان ښي طرف ته څنګ کې ورسره ودريد؛ نو چې ما وکتل يو ښځه هم راغله د هغه ځوان شاته ودريدله نو بيا هغه ځوان رکوع وکړه نو دوئ دواړو هم رکوع ورسره وکړه بيا هغه ځوان سجدې ته ښکته شول، نو دوئ دواړه هم ورسره په سجده شول،

• اخرجه الامام احمد في مسنده حديث رقم {1758} من حديث جعفر بن جعفر بن ابی طالب، و اخرجه و اخرجه الحاکم في المستدرک في کتاب معرفة معرفة الصحابه حديث رقم {4848} و ذکر ابن هشام في سيرة البوية ج 1 ص 206، و ذکر البيهقي في دلايل النبوة ج2ص161، [9/24, 11:30 PM]

(c) ketabton.com: The Digital Library

← نو يحى بن عفيف رضي الله عنه وايي: ما عباس رضي الله عنه ته وويل: د كعبې په رب ﷻ قسم دا خو ډير لوى كار دى ما ته خو ډير لوى ښكاره شو.

دا كوم دين دى چې ډيره غوره طريقه باندې عبادت دى پكې؟
نو عباس رضي الله عنه راته وويل: چې ته څه وايې چې يو لوى كار دى؟

ته پوهيږې چې دا ځوك دي؟
← دا يو زما وراره محمد بن عبد الله ﷺ دى او دا ښځه خديجه بنت خويلد رضي الله عنها ده او دا ماشوم زما د بل ورور ابو طالب زوى دى علي رضى الله عنه نوميږي.
زما دا وراره ماته وايي: چې ستا الله ﷻ هغه دى چې مځكې اسمانونه يې پيدا كړي دي مړه كول او ژوندي كول كوي.

او وايي: چې دا هماغه دين دى چې ابرهيم عليه السلام ته وركول شوى ؤ.
او زما دا وراره وايي: چې دغه دين به مشرق نه مغرب ته او شمال نه جنوب ته خپريږي؛ خو تر اوسه چا غير د دغه درې تنو (كسانو) څخه نه دى قبول كړى،
بيا ابن جرير رضي الله عنه د سلمه ابن اسحاق رضي الله عنه نه روايت كړى دى: چې دغه وخت كې د علي رضي الله عنه عمر د لسو كالو نه ؤ پوره شوى.

← د محمد ابن كعب رضي الله عنه نه روايت دى: چې په ښځو كې اول مسلمانه بي بي خديجة بنت خويلد رضي الله عنها وه ځوانانو كې ابوبكر رضي الله عنه او ماشومانو كې علي رضي الله عنه ؤ.

د محمد ابن كعب رضي الله عنه نه روايت دى: چې كله علي رضي الله عنه اسلام راوړ او رسول الله ﷺ ورته وويل: چې تر څو ما درته نه وي ويلي نو څوک درنه خبر نه شي، نو علي رضي الله عنه همدا سې د خپل پلار ابو طالب له ويرې هم اسلام راوړل پټ ساتلى ؤ،
← خو يوه ورځ د رسول الله ﷺ په كور كې په لمانځه ولاړ ؤ او د رسول الله ﷺ د بعثت خبره هم مشهوره شوې وه خو ابي طالب لا خبر نه ؤ چې علي رضي الله عنه هم مسلمان شوى دى نو ابو طالب د رسول الله ﷺ كور ته داخل شو او علي رضي الله عنه يې په لمانځه وليد او په غور يې ورته كتل او علي رضي الله عنه هم خپل پلار د سترګو په كونجو كې وليد، خو لمونځ يې ښه په اطمينان اداء كړ، نو چې لمونځ يې خلاص كړ نو پلار يې ابو طالب ترې پوښتنه وكړه ايا ته هم مسلمان شوى يې؟

← نو علي رضي الله عنه ورته ښه په تسلى جواب وركړ: هو پلار جانه د دوزخ اور او حساب كتاب ډير سخت دى زه غواړم ته هم ځان له اوره وژغورې خو ابو طالب فقط دومره ورته وويل: چې ته مسلمان شوى يې؟ نو د خپل د تره زوى محمد ﷺ لنګ دې مظبوط كړ؟ يعنې مرستندويه يې شه او نور يې څه ونه ويل او پورته شو او ولاړ.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضی الله عنه د سیرت مبارک (۳) برخه.

د علي رضي الله عنه نومونه دا دي.

اسد الله و اسد رسول‌لله صلی الله علیه وسلم،
ابو تراب،حیدر، ابوالحسنین، امیرالمؤمنین،
المرتضی،
داسې نور القاب هم شته.

➥ د حُبّـةْ عُرْنِـیْ نـه روایـت دی: چـې یـوه ورځ امیرالمـؤمنین علـي رضـي الله عنـه بـن ابـي طالـب پـه ممبـر خطبة ویله چې په خندا شو تر دې چې غاښونه مبارک یې ښکاره شول بیا یې وفرمایل•:

کلـه چـې زه مسـلمان شـوم او مـا لـه رسـول الله ﷺ سـره پـټ لمـونځ اداء کولـو او تـر دې وروسـته رسـول الله ﷺ زمـا پـلار تـه د کـوم خـاص دعـوت نـه ؤ ورکـړې نـو زه رسـول الله ﷺ سـره [بطـن النخلـة] مقـام کـې پـه لمانځـه ولاړ وم چـې پـلار مـې ابـي طالـب راغـی نـو چـې مـونږ سـلام وګرځولـو، نـو پـلار مـې رسـول الله ﷺ تـه وویـل: وراره تاسو څه شی کول؟ دا خو نوې طریقه ده نو بیا رسول الله ﷺ ورته د اسلام دعوت ورکړ.

نـو زمـا پـلار ورتـه وویـل: وراره تاسـې چـې کـوم عبـادت کـوئ کـوم عیـب یـا کـوم مشـکل ماتـه نـه لـري؛ خـو دا چـې تاسـې سـجده کـې سـر پـه مځکـه کیـږدئ او روسـته برخـه مـو جیګـه نیـولې وي نـو دا زمـا نـه ولاکـه کیـږي، نـو علـي رضـی الله عنـه بیـا وخنـدل او ویـې ویـل: مـا وغوښـتل چـې خپـل پـلار تـه وواېـم چـې تـه خـو یـو ځل د دې تجربه هم وکړه.

پـه خپـل لاس جـوړ شـوې بتـانو تـه خـو هـر سـهار وختـي پـه ګونـډو یـې او خپـل رب ﷻ تـه سـجده درتـه سـخته ښکاره کیږي؟

نو رسول الله ﷺ زما په اراده پوه شو او په اشاره کې یې راته وویل: پام کوه چې څه ونه وایې.

بیـا علـي رضـي الله عنـه وفرمایـل: زه د الله ﷻ شـکر اداء کـوم چـې زمـا څخـه څـوک رسـول الله ﷺ پسـې لمـونځ کولو کې نه دی وړاندی شوی.

➥ د علي رضي الله عنه نه روایت دی: چې کله دغه آیات مبارک نازل شو

[وَأَنْذِرْ عَشِيْرَتَکَ الْأَقْرَبِيْنَ]

ترجمـه: خپـل نـژدې خپلـوان د الله د عـذاب نـه وویـروه نـو رسـول الله ﷺ راتـه وفرمایـل: چـې صـبا تـه یـو پسـه حلال کړه او ډوډۍ تیاره کړه او شهد هم راوړه او ماته زما او ستا ټول خپلوان را وغواړه.

نـو مـا همداسـې وکـړل پسـه مـې حـلال کـړ، ډوډۍ یـې تیـاره کـړه او شـهد مـې هـم راوړل او د ټولـو خپلوانـو کورونـو تـه ولاړم او خبـر مـې کـړل چـې د صـفا غونـډۍ سـره راجمـع شـئ نـو هغـوئ ټـول هلتـه راجمـع شـول او رسول الله ﷺ ماته وویل:

• مأخوذ من کتاب الاستیعاب، حلیة الاولیاء البدایة والنهایة مع النهایة البدایة في الملاحم ج 4 صفحه 24

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوراک راوړه: نو ما خوراک راوړ او ټولو ښه په مړه خیټه خوراک وخوړ. خو ټولو وکتل چې فقط د ګوتو ځایونه پکې معلومیدل او خوراک بلکل کم شوی نه ؤ بیا رسول الله ﷺ راته وویل: شهد راوړه او ما شهد راوړل او ټولو ښه ډیر وڅښل خو بلکل کم نه شول نو بیا رسول الله ﷺ غوښتل چې خپل قوم ته خبرې شروع کړي او یو ځل بیا دعوت ورکړي؛ خو زما تره ابولهب خبرې شروع کړې او ویې ویل: محمد ﷺ سحر او جادو در باندې وکړ او تاسو ولیدل چې ډوډۍ او شهد بلکل کم نه شول او خپله پورته شو او نور بیا ټول ورسره پورته شول او ولاړل، خو په دې پوه نه شول چې مونږ رسول الله ﷺ څنګه راغوښتي ؤ نو،

بیا رسول الله ﷺ خپه کور ته راستون شو او ماته یې وویل: چې صبا ته بیا پسه حلال کړه ډوډۍ تیاره کړه او شهد راوړه او ټول خپلوان بیا راته هماغه ځای ته راوغواړه، نو علي رضی الله عنه فرمایي:

ما همداسې وکړل ډوډۍ مې تیاره کړه شهد مې راوړل او ټول خپلوان مې را وغوښتل کله چې را غونډ شول ډوډۍ یې وخوړه نو رسول الله ﷺ پورته شو ویې فرمایل: ای زما قومه که زه تاسو ته ووایم چې له دې غره شاته دښمن د حملې کولو او په تاسو د یرغل کولو اراده لري تاسو به یې ومنئ؟

نو ټولو په یو غږ وویل: هو ته رښتونی یې تا کله هم درواغ نه دي ویلي نو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې زه تاسو د الله ﷻ د عذاب نه ویروم، تاسو ایمان راوړئ او ځانونه د الله ﷻ د عذاب نه بچ کړئ.

نو ابو لهب لعین اوچت شو او ویې ویل: تباه شې تا مونږ د دې له پاره را غوښتي یو؟ نو په دې طریقه دغه لعین د رسول الله ﷺ خبرې اخلال کړلې.

نو الله ﷻ سورت [تبت یدا ابی لهب] نازل کړ، چې د دغه لعنتي او د ده د ښځې ام جمیل بدي پکې بیان شوی دي.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۴) برخه.

د علي رضي الله عنه د القابو څخه یو اسد الله ﷻ و اسد رسولله ﷺ

یعني د الله جل جلاله او د رسول الله ﷺ زمری.

دا لقب څرنګه ورته ورکول شو؟

اخیرې برخه کې به ور باندې پوهه شئ.

هغه وخت کې داسې نه وه چې هر کوځه ډب او ګیدړ ته دې د بهادرۍ، ایمانداری، تقوی، ایثار، قربانۍ شهامت او غیرت لقب یا میډال ورکړل شي، بلکې په رښتیا دغه صفتونو لرونکو ته ورکول کیدل چې یو له هغوئ څخه علي رضي الله عنه ؤ.

دا لقب علي رضي الله عنه ته داسې یوه غزا کې ورکول شو چې لا خو تنکی ځوان ؤ لا خو یې آس ځغلول، توره چلول، غشي ویشتل او غیره نیول نه وه زده کړي اول وار ؤ چې د بدر غزاء کې ورسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ شو خو اول د بدر غزا په څو برخو ویشو او اخري برخه کې به پوه شی. چې علي رضي الله عنه څنګه دغه لوړ قیمته لقب وګټلو؟
تر ټولو اول د بدر د غزا په باره کې معلومات در سره شریکوم.

د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پیښه شوه؟

د بدر غزا (17) رمضان [2] هجري کې او (624) میلادي (13) مارچ کې پیښه شوې ده.
د بدر د غزا اسباب او وجه څه وه؟

➥ کله چې رسول الله ﷺ او نورو صحابه کرامو هجرت وکړ نو ټوله شتمني یې مکه مکرمه کې د قریشو مشرکینو غصب کړې وه او رسول الله ﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم خالي لاس هجرت ته مجبور کړل شوي وو، نو په دې خاطر مسلمانانو بیخي زیات تکالیف لوړې او تندې برداشت کړلې، نو رسول الله او نورو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته معلومه وه چې قریش به د دوئ په مالونو تجارتونه کوي شام ته به یې وړي او هلته به یې خرڅوي او په پیسو به یې نور شیان را نیسي نو ځکه رسول الله ﷺ غوره وګڼله چې د قریشو لار کې کمین ونیسي او مالونه ترې را وګرځوي چې دې کار سره به هم خپل مالونه په لاس ورشي او هم به قریشو ته خپل زور او قوت وښایي، نو رسول الله ﷺ د مدینې منورې څخه د شام هغه لارې طرف ته د (200) تنو سره ولاړ چې د مکې مکرمې نه ور باندې شام ته قافله تلله خو چې کله رسول الله صلی الله علیه وسلم هلته د [ذالعشیرة] مقام ته ورسید نو معلومه شوه چې د قافلې ډیرې ورځې شوي چې تیره شوې ده نو په دې خاطر رسول الله ﷺ بیرته را ستون شو خو رسول الله ﷺ دغه لار باندې د نبوت نه وړاندې ډیر سفرونه کړي وو او هغه اندازه ورته معلومیدله چې دغه قافله به بیرته څومره وخت کې راځي،

نو کله چې د قافلې د راتلو وخت را نږدې شو نو رسول الله ﷺ دوه تکړه صحابه کرام رضي الله عنهم د هغوئ د معلوماتو راوړلو له پاره ولیږل یو صحابي (محمد طلحه بن عبید الله رضي الله عنه) او بل صحابي (سعید ابن زید رضي الله عنه) وه.

دغه دوه تنه هلته ولاړل او لار یې څارله چې د ابو سفیان په مشرۍ قافله ور باندې تیره شوه او د هغه قافلې د ساتنې له پاره څلویښت (40) ځوانان هم ورسره مسلح روان وه، نو دغه دوه صحابه کرام رضي الله عنهم په ډیره تیزۍ سره مدینې ته راغلل او رسول الله ﷺ ته یې خبر ورکړ چې قافله را رسیدلې ده او د مکې طرف ته روانه ده نو عموماً دغه د اوښانو قافله باروه نو خامخا به یې ځای په ځای دمه هم کوله نو رسول الله ﷺ بیا یو صحابي [محمد بسبس بن عمرو رضي الله عنه] ولیږلو، چې یو ځل بیا کره معلومات راوړي نو هغه صحابي رضي الله عنه بیا خبر راوړ چې رښتیا هم قافله دمه په دمه روانه ده،

نو رسول الله ﷺ بیا صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وویل: چې مونږ یو خواته ځو که چا سره سورلۍ وي که تلای شي نو زمونږ سره دې ولاړ شي او که څوک نه ځي نو زه یې نه مجبوروم نو بیا رسول الله ﷺ (12) رمضان باندې د مدینې منورې نه ووت او مدینه منوره کې یې پخپل ځای عبد الله بن ام مکتوم رضي الله عنه امام وټاکه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ټول (70) اوښان او فقط دوه اسونه ورسره وو، چې يو آس د زبير ابن عوام رضي الله عنه او بل د مقداد بن الاسود الکندي رضي الله عنه وه.

او چې هرو دري کسانو باندي يو اوښ ؤ او وار په وار به وربانديٰ سپريدل، نو د رسول الله ﷺ برخه کي علي رضي الله عنه او ابو لبابه رضي الله عنه رسيدلي وو، کله چې د علي رضي الله عنه او ابو لبابه د سپريدلو وار راغی نو دوئ دواړو به انکار وکړ چي يا رسول الله ﷺ ته په ټوله لار سپريږه او مونږ دواړه ځوانان او تکړه يو، مونږ دواړه به پياده ځو خو رسول الله ﷺ ورته وويل: چې نه تاسې زما څخه تکړه هم نه ياست او نه زه د ثواب ګټلو نه مستغني يم تاسو به په خپل وار سپريږئ، کله چې د [روحاء] مقام ته ورسيدل نو هلته يې صحابه کرام را جمع کړل چې وګوري څومره تنه (کسان) دي؟ او ايا داسې څوک خو نشته چې کمزوري وي يا جنګ نه شي کولای؟ نو بيا معلومه شوه چې دوه تنه ماشومان هم د جهاد جذبې اخستي او راغلي دي•،
نو هغه دواړه ماشومان يو براء ابن عازب رضي الله عنه او بل عبد الله ابن عمر رضي الله عنه وه چې ډير په مشکله رسول الله ﷺ راضي کړل او بيرته يې مديني منورې ته وليږل او ابو لبابه رضي الله عنه يې هم بيرته مدينې ته د امير په شکل وليږه چې د هغې بقايا خلکو ضروريات ور پوره کړي.

بيا رسول الله ﷺ له هغه ځايه روان شو کله چې په لنډه لاره (بيوت السقيا) مقام ته ورسيدل بيا يې دوه صحابه کرام رضي الله عنهم د قافلې د معلوماتو له پاره له ځان وړاندې وليږل چې هغوئ چيرې رسيدلي دي هغوئ کې يو صحابي عدي بن الزغباء رضي الله عنه او بل بسبس بن عمرو الجهني رضي الله عنه ؤ هغوئ هم ډير په تيزئ ولاړل او بيرته يې د هغوئ د ځای معلومات راوړل•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۵) برخه.

د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسدالله ﷻ او اسدرسوله ﷺ القاب.

← کله چې رسول الله ﷺ (بيوت السقاء) ځای ته ورسيد او هغه دوه صحابه کرامو عدي بن الزغباء رضي الله عنه او بسبس بن عمرو الجهني رضي الله عنه ورته صحيح خبر راوړ چې قافله روانه ده نو رسول الله ﷺ صحابه کرامو ته د تللو امر وکړ، نو لاره کې يو مشرک ورته راغی هغه رسول الله ﷺ ته وويل: چې يارسول الله ﷺ ماته اجازه وکړه چې زه هم درسره ولاړ شم زه ډير زيات د جنګ شوقي يم نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ايا ته مسلمان يې؟
نو هغه ورته وويل: نه زه مسلمان نه يم
نو رسول الله ﷺ ورته وويل: بيرته وګرځه مونږ د کافر په وژلو کې له کافر مرسته نه غواړو.
لږ وخت وروسته بيا هغه کافر د رسول الله ﷺ مخې ته ودريد او د جنګ اجازه يې وغوښتله او رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: مونږ له کافرانو مرسته نه غواړو.

• کتاب المغازي باب شهامة علي جلد اول، الاستيعاب باب خلفاء الراشدين، وغزوة البدر.

• مأخوذ من کتاب الاستيعاب، حلية الاولياء البداية والنهاية مع النهاية البداية في الملاحم ج 4 صفحه 24

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا لېږ وخت وروسته دريم ځل د رسول الله ﷺ مخې ته ودريد چې اجازه را کړه زه در سره ولاړ شم؟ خو بيا رسول الله ﷺ ورته هماغه جواب ورکړ.

بيا هغه سړی مسلمان شو او رسول الله ﷺ ورته د تللو اجازه ورکړه او سفر يې جاري وساته بيا رسول الله ﷺ خپل پوځ منظم کړ.

← عمومي قومندان يې [مصعب ابن عمير العبدري قريشي رضي الله عنه] وټاکه او هغه ته يې سپين رنګ بيرغ په شکل د قومندانۍ نښان ورکړ، بيا رسول الله ﷺ خپل صحابه کرام رضي الله عنهم دوه تقسيمه کړه او ورته ويې ويل: چې تاسو به ښي طرف ته ځۍ او دغه يې ټول مهاجرين کړل او بيرغ يې د [علي رضي الله عنه بن ابي طالب] په لاس ورکړ او د هغوئ سره يې يو سر لښکر وټاکه چې په آس سپور ؤ چې هغه [زبير بن عوام رضي الله عنه] ؤ.

بل چپ طرف ته يې انصار کړل او د هغوئ بيرغ يې [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] ته ورکړ او د هغوئ سر لښکر يې [مقداد ابن الاسود رضي الله عنه] وټاکه چې هغه هم په آس سپور ؤ.
او رسول الله ﷺ په خپله ځان د عمومي سپه سالار په توګه وټاکلو، چې د ټولو مشري به کوي.
رسول الله ﷺ ټول تقريبا (313) تنه وه چې (61) تنه د اوس د قبيلې وه او (170) د خزرج قبيلې وه او نور باقي کسان ټول قريش مهاجرين وه.
رسول الله ﷺ اګر چې د جنګ له پاره نه ؤ راوتلی خو د دښمن ناڅاپي حملې ته هميشه تيار ؤ.

بل خوا ته قريش هم ډير زيرک وو هغوئ هم قافلې مشري يو داسې قومي مشر! ابا سفيان! ته ورکړې وه چې هميشه به يې د مسلمانانو د حرکاتو خبر آخستو او جاسوسانو به ورته معلومات ورکول، نو کله چې ابا سفيان خبر شو چې مسلمانان د رسول الله ﷺ په مشرۍ له مديني منورې ور پسې راوتلي دي نو خپله قافله يې پريښوده او مسلمانانو د پوره معلوماتو له پاره هغه ځای ته ولاړ په کوم ځای کې چې [بسبس بن عمرو رضي الله عنه] او [عدي بن الزغباء رضي الله عنه] ليدلي وو او رسول الله ﷺ ته يې خبر ورکړی ؤ.

کله چې ابا سفيان بن حرب چې يو نوم يې مغيره بن حرب دی هغه ځای ته ورسيد، نو د هغه ځای خلکو نه يې پوښتنې وکړې، چې څوک نا اشنا خلک خو دلته نه وو راغلي؟

نو هغوئ ورته وويل: چې دوه تنه راغلي وه څو ورځې دلته وو، بيا ولاړل نو ابا سفيان بن حرب ورته وويل: ما ته هغه ځای را وښايا ست چې دغه دوه تنو يکې خپلې اوښې کښينولې يا څو کړې وې! نو هغوئ ورته هغه ځای وښوده، نو ابا سفيان د اوښ پچې را واخستلې او لاس کې يې ميده کړې او هغې کې د قجورې زړي وو، نو ويې ويل: زما قسم دی دغه واښه چې دغه اوښانو خوړلي او دغه قجورې د يثرب (مديني منورې) دي او دا د اوښ منډونه هم د هماغه ځای د اوښانو دي نو په ډير سرعت او تيزۍ سره يې ځان خپلې قافلې ته ورساوه او د قافلې لاره يې د (بحر قلزم يا بحر الاحمر) طرف ته بدله کړه او ضمضم بن عمرو العفاري الکناني يې مکې مکرمې ته وليږه، چې د مکې مشرکين خبر کړي چې رسول الله ﷺ سره د کسانو د دوئ په تلاش کې دی او غواړي مخه يې ونيسي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دغه نفر ډير سرعت سره مکې ته ولاړ او د اوښ پوزه يې پرې کړه او خپله شاته او مخ ته لمن يې هم وشکوله چه دا د دوئ له پاره د زياتې خطرې زنګ او نښاني وه او د مکې کوڅو کې يې چغې شروع کړلې چې هلئ تباه شولو برباد شولو، نو د مکې مکرمې ټول خلک ورته را جمع شول چې څه خبره ده؟ نو ضمضم بن عمرو الغفاري ورته ټوله خبره بيان کړه او هغوئ ټولو فيصله وکړه چې هيچا ته اجازه نشته چې پاته شي يا به پخپله ځي او يا به بل څوک ليږي نو فقط ابي لهب لعين پاته شو چې هغه يو بل نفر چې قرضدار ه يې وه، په دې شرط وليږه چې قرض به ورته معاف کوي نور ټول تيار شول خو د قريشو يو ليرې قبيله چې بې عدي قبيله وه هغوئ بلکل انکار وکړ هيڅوک هم تيار نه شول.

نو قريشو (1000) تنه سړي، (200) تقريبا آسونه، ښه ډير لا تعداده اوښان وسلې، زغرې، ډالونه، خوراکي شيان، د شرابو بې حسابه ذخيره، د موسيقي آلات او د ګډيدلو له پاره ښايسته پيغلې له ځان سره روان کړل، د دوئ مشران او قومندانان دغه خلکو وو:

◆ابو جهل بن هشام.

◆عتبه بن ربيعه.

◆اميه بن خلف.

دوئ چې لږ ځای پورې ولاړل نو ور په ياد شول چې يو د دوئ خو د يو لوی قوم بني بکر بن عبد مناف سره زړه دښمني ده او وډار شول چې د شا لخوا نه وربانديې حمله ونه کړي او مشورې کولو ته سره را جمع شول، نو شيطان د هغې قوم د مشر سراقه ابن مالک رضي الله عنه په شکل ورته راغی او ورته يې وويل: مونږ تاسې سره يو، هيڅ فکر مه کوئ نو د دوئ تسلي وشوه او روان شول.

دوئ په لاره کې يوه ورځ (9) او بله ورځ (10) اوښان حلالول د اوښانو غوښې به يې خوړلې دمه به يې کوله بيا به راونيدل، بل خوا ابا سفيان خپله قافله بحرالاحمر درياب په غاړه جحفې ته چې مکې ته نږدې ده ورسوله او د مسلمانانو د کمين څخه بچ شوه. اباسفيان د مکې مشرکينو پسې جواب وليږه چې زه نور رسيدو ته نژدې شوی يم تاسې بيرته راوګرځئ.

د دې خبر په اوريدلو سره د بني زهره قوم ټول ځوانان بيرته ترې مکې ته ستانه شول يوازې اصلي قريش پاتې شول.

کله چې مشرکين خبر شول چې اباسفيان بن حرب د قافلې سره جحفې ته رسيدلی دی نو ابو جهل قسم وکړ چې مونږ به بيرته نه ستنيږو او د بدر کوهي ته به ځو د هغه کوهي سره به ډيرې ورځې دمه کيږو د کوهي اوبه به څښو، ډمې به ګډوو، شراب به څښو، اوښان به حلالوو او د هغه ځای خلک به راغواړو چې وګورئ مونږ څومره طاقتور يوځ لرو څومره جنګيالي لرو نو عتبه ربيعه او اميه بن خلف هم ورسره ومنله او په مزه مزه کرار کرار تلل چې د بدر کوهي ته ورسيدل دغه کوهي چې ډيرې خوږې اوبه لري د مکې مکرمې او مدينې منورې لاره کې دی پخوا به لاره همدا وه او اوس نوې لاره جوړه شوې ده و دغه ځای ته د همدې کوهي په وجه بدر وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو مشرکین چې هلته ورسیدل شا او خوا قبایل یې را وغوښتل او ښان یې حلال کړل شراب یې وڅښل او ډمې یې ګډې کړې شاعرانو او ډمو به داسې شعرونه او سندرې ویلې چې هغه کې به د مسلمانانو بدئ بیان شوې وې*،

دغسې دوئ د هغه ځای خلکو ته وښودله چې مونږ ډاریږو نه او مونږ یو قوت یو،

بل خوا رسول الله ﷺ هم له دوئ نه خبر شو.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سیرت (۶) برخه،

او د بدر غزا ته تیارې نیول.

← کله چې رسول الله ﷺ خبر شو چې قافله زمونږ له لاسه ووتله او هغه د سمندر په لار جحفې ته ورسیدله او د قریشو سرکښه مشران را روان دي او غواړي جنګ وکړي او په لاره کې ډمې ګډوي او زمونږ په ضد پاروونکي سندرې او اشعار وایي او ښه ډیر خلک ور سره دي (200) آسونه، فولادي زغرې، ښه ډیر اوښان او تکړه پهلوانان ور سره دي نو صحابه کرامو رضي الله عنهم سره یې مشوره شروع کړه چې څه کول پکار دي؟ نو مسلمانان چې د جنګ له پاره نه ؤ راوتلي د جنګ اسباب ور سره لږ ؤ نو بعضي پکې زړه نا زړه شول، الله ﷻ د سورت الانفال (4) نه تر (8) آیاتونه نازل کړل نو الله ﷻ د دوئ د زړونو کمزورتیا پکې بیان کړې وه بعضي داسې خپه دي لکه چې په زبردستۍ یې مرګ ته را کشوي او الله ﷻ د مرستې وعده ور سره کړې وه.

نو مهاجرینو مشرانو لکه [ابو بکر رضي الله عنه]، [عمر رضي الله عنه] او [مقداد بن الاسود یا مقداد بن عمرو رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وویل: یارسول الله ﷺ مونږ لکه د بني اسرایلو نه یو چې تاته ووایو ته ولاړ شه جنګ وکړه او مونږ به دلته ناست یو بلکې مونږ په هر حالت کې تر مرګه در سره یو.

د عبدالله ابن مسعود رضي الله عنه نه روایت دی: چې زما ښه په یاد دي چې [مقداد بن الاسود رضي الله عنه یا مقداد بن عمرو] داسې حال کې [رسول الله ﷺ] ته راغی چې رسول الله ﷺ کافرانو ته بدد دعاء کوله نو له دعاء بعد یې ورته وویل: یارسول الله ﷺ مونږ لکه بني اسرایل نه یو چې ته ولاړ شه جهاد ته او مونږ به ناست یو.

مونږ درته وایو چې په الله ﷻ توکل کړه دښمن سره وجنګیږه.

مونږ به دې ښاته او وړاندې ښي طرف ته او چپ طرف ته داسې وجنګیږو چې ته به فخر را باندې وکړې.

د مقداد بن عمرو رضي الله عنه د غیرت نه ډکو خبرو رسول الله ﷺ خوشحاله کړ او مخ مبارک یې له خوشحالۍ وځلیدی خو د مهاجرینو ټولئ لږ وه نو ځکه رسول الله ﷺ بیا ږغ وکړ: چې ملګرو رایه

---

* کتاب المغازي جلد اول غزوة البدر، البدایه والنهایه باب فضایل علی رضی الله عنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکړې چې څه وکړو؟ او د رسول الله ﷺ مطلب انصار وه نو د انصارو مشر [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] پوه شو چې رسول الله ﷺ زمونږ رایه غواړي نو ویې فرمایل: یارسول الله ﷺ لکه چې د انصارو اراده معلومول غواړې؟

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: هو نو سعد بن معاذ رضي الله عنهما ورته وویل: یارسول الله ﷺ مونږ په تا ایمان راوړی دی ستا تصدیق مو کړی دی تا سره مو وعدې او بیعت کړی دی نو مشورې ته ضرورت نشته نو پخیر مونږ در سره یو ، په هغه الله ﷻ قسم چې ته یې په حقه را لیږلی یې چې ته په سمندر ور داخل شې مونږ به یو هم در څخه شاته نه شو زمونږ ژوند او مرګ به د الله ﷻ د دین له پاره وي.

بیا سعد ابن معاذ رضي الله عنه وفرمایل•: دغه اوس چې آیا تونه نازل شول او الله ﷻ د مرستې وعده هم کړې ده نو مونږ په دې غزا باندې فخر کوو او ډیر په بې صبرۍ سره د دښمن د مقابلې انتظار کوو نو د انصارو او مهاجرینو غیرتي موقف (رسول الله ﷺ) بیخي زیات خوشحاله کړ او له هغه ځایه (ذفران) ته ولاړل بیا هلته یې تسلي وکړه چې د مکې مشرکین دلته نشته نو (الدبة) مقام ته ولاړل هلته هم د مشرکینو درک نه ؤ نو له هغه ځایه (حنان) ته ولاړل دغه ځای کې د شګو لوړ لوړ غرونه او غونډۍ وې دا ځای لږ د بدر بن قریش کوهي ته نژدې ؤ هلته یې مجاهدین ځای په ځای کړل او رسول الله ﷺ او ابوبکر رضي الله عنه یوائې د هغه ځای نه روان شول چې د دښمن معلومات حاصل کړی نو هلته یې د قبایلو یو مشر شیخ چې سفیان الضمري الکناني نومیده پیدا کړ، نو رسول الله ﷺ له هغه څخه پوښتنه وکړه چې ایا د مکې د قریشو یا د محمد ﷺ د کسانو په باره کې کوم معلومات لرې؟

نو هغه ورته وویل؛ اول تاسو ځان راته وښایاست؟ بیا به معلومات درکړم خو رسول الله ﷺ ورته وویل: زما وعده ده چې خپل تعارف به درته کوم خو صحیح معلومات راکړه: نو سفیان الضمري ورته وویل: چې د مکې قریش په دغه ورځ له مکې راوتلي او دغه ځای کې یې شپې کړي او اوس د بدر بن قریش کوهي ته لږ مسافه کې پراته دي.

او د محمد ﷺ ملګري په دغه تاریخ را روان شوي او دغه دغه ځای باندې را تیر شوي دي او اوس د بدر بن قریش کوهي ته لږ مسافه کې دیره (راتول) دي، دغه عربي شیخ سره علم غیب نه ؤ خو هغوئ هوښیار، ځیرک او باخبره خلک وه. هغوئ ګرځنده ټیمونه لرل چې له هرې پیښې به یې ځان خبرول، نو رسول الله ﷺ د هغه په خبره یقیني شو بیا یې ورته وویل: ایا تاته معلومه ده چې دوئ هره ورځ څومره څومره اوښان حلالوي؟

نو عربي شیخ ورته وویل: هو کله (9) او کله (10) اوښان حلالوي، نو رسول الله ﷺ پوه شو چې د هغوئ تعداد (900) څخه تر (1000) پورې دی او فقط دومره یې ورته وویل: مونږ د اوبو خلک یو، او نور تري راون شو هغه ورته وویل: د کومو اوبو د عراق که بل ځای؟ نو رسول الله ﷺ ورته جواب

• کتاب المغازي مسند امام احمد ، باب غزوة البدر ، الطبقات الکبری لأبن سعد جلد 1 صفحه10

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورنه کړ ځکه چې د رسول الله ﷺ جواب صحيح ؤ چې هر ژوندی ذيروح له اوبو راغلی يعنې پيدا شوی دی او رسول الله ﷺ ډير په بيړه له هغه ځايه خپلو مجاهدو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته راغی او د بدر بن قريش د کوهي غاړې ته يې د تللو حکم وکړ ځکه چې په دغه دښت بيابان کې نورې اوبه نه وې که قريشو په دغه کوهي قبضه کړې وای نو بيا به رسول الله ﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم ته د تندې زيات تکليف وای، دوئ ډير په سرعت هلته ولاړل او کوهي ته نژدې يو ميدان کې ديره شول، يو څو صحابه کرام رضي الله عنهم د کوهي ليدلو ته ولاړل ګوري چې هلته دوه تنه اوبه راباسي هغوئ هغه دوه تنه ونيول او رسول الله ﷺ ته يې راوستل.
دې وخت کې رسول الله ﷺ په لمونځ ولاړ ؤ صحابه کرامو رضي الله عنهم له هغه دوه تنو پوښتنه وکړه چې تاسو دا اوبه چاته وړی؟ هغوئ ورته وويل: چې د مکې مکرمې قريشو ته ! نو د صحابه کرامو رضي الله عنهم يقين ونه شو چې رښتيا به هغوئ دلته راغلي وي نو هغه دواړه يې ووهل چې صحيح خبره وکړئ نو هغوئ وويل: چې مونږ د ابو سفيان کسان يو نو صحابه کرامو يې له وهلو لاس ونيو، نو رسول الله ﷺ ژر ژر لمونځ خلاص کړ او دغ يې ورته وکړ چې د الله ﷻ بندګانو: کله چې هغوئ رښتيا درته وويل: نو ومو وهل او چې درواغ يې درته وويل نو پرې مو ښودل دوئ رښتيا د قريشو ملګري دي، ابي سفيان دلته نشته هغه مکې ته رسيدلی دی نو د صحابه کرامو رضي الله عنهم له پاره د اوبو په غاړه ديره کيدل ډير ګټور تمام شول، کله چې دغه دوه تنه بيرته ولاړل نو د مشرکينو مشران ډير خفه شول چې ولې يې د اوبو په غاړه نه دي آړولي.

نو دواړه ډلو صبا ته د بدر بن قريش د کوهي سره نژدې د مقابلې له پاره ځانونه تيارول، يو خوا رسول الله ﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم رضي الله عنهم چې هيڅ جنګي سامان، اسلحه، زغرې او اوفولادي ډالونه ور سره نه وه شپه په عبادت او دعا تيره کړه، بل خوا مغروره مشرکينو چې په خپلو وسلو، آسونو او جنګي تجربو فولادي زغرو او تعداد غاوره وه شپه يې په شرابو، کبابو او ډمو ګډولو تيره کړه.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۷) برخه

د بدر غزا شروع کيدل.

هغه کسان چې صحابه کرامو رضي الله عنهم د بدر د کوهي اوبو سره نيولي وو، نو رسول الله ﷺ ور څخه پوښتنه وکړه چې تاسو سره مشران څوک راغلي دي؟
نو هغوئ ورته دا کسان وښودل:
(1) عتبه بن ربيعه
(2) اباجهل عمروبن هشام
(3) اميه بن خلف
(4) ابابختري ابن الهشام
(5) حکيم ابن حزام

(c) ketabton.com: The Digital Library

(6) نوفل ابن خویلد

(7) حارث بن عامربن نوفل

(8) طعیمه بن عدی بن نوفل

(9) نضربن الحارث بن کلده

(10) نبیة ابن الحجاج

(11) سهیل ابن عمر

(12) عمربن عبدود

(13) شیبة بن ربیعه

نو رسول الله ﷺ صحابه کرامو رضي الله ته وفرمایل: په الله ﷻ قسم چې داسې کسان راغلي لکه بدن کې چې زړه وي نو چې انسان بې له زړه نه شي ژوند کولای دوئ هم د مکې زړونه دي که الله ﷻ دوئ ته شکست ورکړي نو دا به د اسلام د خپریدلو له پاره خوشخبري وي.

بیا رسول الله ﷺ مجاهدین صحابه کرام رضي الله عنهم د کوهي نه لږه فاصلې ته بوتلل او غوښتل یې هلته معسکر جوړ کړي خو [خباب ابن المنذر رضي الله عنه] ورته راغی ورته یې وویل: چې یارسول الله ﷺ دغه ځای تا ځرنګه غوره کړ؟ که دا د الله ﷻ له خوا نه امر وي نو مونږ یې په سترګو منو او که جنګي تاکتیک وي نو زه وایم چې بلکل د بدر کوهي په غاړه واړوو او هلته یو لوی ډنډ جوړ کړو بیا هغه ډک کړو نو مونږ ته به د جنګ حالت کې د اوبو راویستلو ضرورت نه وي او زمونږ اوښان او مونږ به په اسانه اوبه څښو.

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: دغه وحې یا د الله ﷻ امر نه دی بلکې جنګي تاکتیک دی! نو رسول الله ﷺ د [خباب ابن المنذر رضي الله عنه] مشوره خوښه کړه او د بدر کوهي ته یې معسکر نقل کړه هلته یې د اوبو ډنډ جوړ کړ او ډک یې کړ بیا [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وویل: چې یارسول الله ﷺ که ستا خوښه وي نو د بدر د میدان له پاسه غونډۍ باندې به څپرګی جوړ کړو ته به هلته یې او ته به د دښمن د خطر نه لیرې وې او بعضې د جنګ قوماندانان به له تاسو ساتنه کوي او که څوک زخمي شي نو همدلته به یې تداوي کیږي، نو رسول الله ﷺ دا مشوره هم خوښه کړه او صحابه کرامو هلته د قجورو د ښاخونو نه څپرګې جوړه کړه،

← د علي بن ابی طالب رضي الله عنه نه روایت دی•: چې دغه شپه باندې چې صبا ته معرکه شروع کیږي ما د شپې اخیري برخه کې وکتل چې نور صحابه کرام رضي الله عنه ټول ویده شوي دي فقط [مقداد بن عمرو رضي الله عنه] په سپین آس سپور څوکیداري کوي او رسول الله ﷺ د یوې ونې لاندې لمونځ کوي او الله ﷻ ته ژاړي او د کامیابۍ سوالونه کوي او وایي: چې یاالله ﷻ کافرانو سره فولادي زغرې، آسونه فولادي ډالونه او ډیر کسان دي او مونږ سره فقط ستا مینه ده یاالله ﷻ مونږ ته بری را کړې.

• البدایه والنهایه جلد 4 ص 28، مسند امام احمد ج 1 ص 61

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا چې صبا په را ختلو شو، نو رسول الله ﷺ صفونه برابرول شروع کړل هغه یې داسې تاکتیک وکړ چې لمر خاته خواته یې د صحابه کرامو رضي الله عنهم شا کړه چې د لمر وړانګې یې سترګو ته نه راځي ځکه چې لمر هر کله را خیژي نو سترګې بریښوي نو چې د کافرانو لښکر راشي هغوئ به مجبوراً خپل صفونه مسلمانانو ته مخامخ جوړوي نو د جګړې وخت کې به یې لمر سترګو ته ورځي او په تکلیف به وي.

د رسول الله ﷺ لاس کې غشي وه خو سر یې تیره نه ؤ په هغې به یې صفونه برابرول چې یو تن [سواد بن غزیه رضي الله عنه] په نوم صحابي رضي الله عنه لږ د صف نه بهر شو نو رسول الله ﷺ غشی خیټې ته ورووړ نو هغه چغه کړه یارسول الله ﷺ زه دې په تکلیف کړم: نو رسول الله ﷺ ورته وویل: زه الله په حقه را لیږلی یم او عدل له پاره یې را لیږلی یم او خیټه مبارکه یې ورته ښکاره کړه چې راشه انتقام واخله نو [سواد بن غزیه رضي الله عنه] غیږ ترینه چاپیره کړه خپله خیټه یې د رسول الله ﷺ خیټه مبارکه پورې وموښلوله او بیا یې ښکل کړه، نو رسول الله ﷺ ورته وویل: یا (سواد رضي الله عنه) دا دې ولې وکړل څه مطلب دی ؤ؟

نو هغه ورته وویل: یارسول الله ﷺ و مې غوښتل د عمر دغه اخیري برخه کې ستا بدن زما بدن سره ولګیږي او زه له جهنم بچ شم او جنت ته ولاړ شم نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: ته د جنتیانو څخه یې او دعا یې ورته وکړه.

بیا رسول الله ﷺ صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وفرمایل: که تاسو باندې دښمن حمله وکړي نو اول صف والا چې توري ور سره دي هغه به یې دفاع کوي ځکه چې هغوئ کې به هغه ځوک وي چې په آسونو سپاره وي بیا به دوهم صف والا چې لیندۍ ور سره دي په غشي ولي، خو پام کوئ چې دښمن نژدې نه وي راغلی نو په غشي به یې نه ولئ ځکه چې مونږ سره د غشو کموالی دی او نه به بېځایه غشي خرابوئ هدف به ښه صحیح کوئ بیا به یې ولئ،

بیا رسول الله ﷺ وفرمایل: چې یا [ابوبکر رضي الله عنه] زه تاسو ته زیری درکوم چې الله ﷻ به مونږ ته بری را کوي او که څوک شهید شو نو هغه به جنت ته ځي چې پلنوالی یې د مځکې او اسمان برابر دی نو [عمیر بن حمام الانصاري رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وویل:

یارسول الله ﷺ د مځکې او اسمان تر منځ برابر یې سور دی؟

نو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې هو: نو هغه وویل: چې بخ بخ، نو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې بخ بخ یعنې څه؟

نو [عمیر بن حمام الانصاري رضي الله عنه] ورته وویل: نه نه یارسول الله ﷺ په الله ﷻ قسم چې ډیر ورته لیواله یم نو رسول الله ﷺ ورته وویل: ته به جنت ته ولاړ شې بیا یې د خورجینې څخه قجورې را ویستلې او د قجورو خوراک یې شروع کړ بیا یې وویل: ایا زه به دومره ژوندې وم؟ او قجورې یې خرما یې وغورځولې بیا په همدې ورځ شهید شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل طرف ته د قريشو لښكر يو تن چې (عمير) نوميده راوليږه چې د مسلمانو احوال معلوم كړي هغه راغى د مسلمانانو د لښكر شا او خوا يې چكر وواهه او بيرته ولاړى هلته يې د قريشو مشرانو ته يې وويل: هغوئ لږ دي خو ماته لږ وخت راكړئ چې زه وګورم چې نورو ځايونو كې يې كښينولي نه وي؟ او له شا له خوانه حمله ونه كړي هغه خپل آس وځغلولو او ټولې لوړې او ژورې يې وكتلې او بيرته راغى نو ابوجهل ته يې وويل: كه زما منى بيرته ولاړ شئ له دى خلكو سره جنګيدل سخت دي دوئ دومره منظم ناست دي ته به وايې چې په لمانځه دي هيڅ د خپګان اثرات پكې نشته او زمونږ لښكريانو سرونه له خپګانه ټيټ نيولي دي، نو (ابوجهل) ورته په غوصه شو چې چوپ شه ډارنه (ويريدونكيه) د خلكو زړونه مه غورځوه.

بيا (ابوجهل) خپل لښكر ته امر وركړ، چې ولاړ شئ او مسلمانانو ته مخامخ صفونه جوړ كړئ.
د شيطان لښكر چې (1000) كسان تكړه ځوانان (20) تنه په آسونو سپاره وه چې راغلل او لكه بې شپونه ميږې ګډوډ د مسلمانانو د صفونو مخامخ كښيناستل دا او داسې نور.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (٨) برخه.

د بدر غزا.

مخكې له دي چې د بدر معركه شروع كړو د بدر غزا او وسني حالت باندې رڼا اچوو.
د بدر غزا كې مشركين د مدينې حدودو ته نه وه راغلي بلكې 250 كيلومتره ليرې وو.
او مسلمانان يې مخې ته تر بدر كوهي ورغلي وو،

← د بدر غزا كې د كافرانو صف كې هغه مسلمانان هم راغلي وو چې يا يې له ويرې اظهار نه شو كولاى يا د قوميت په لحاظ راغلي وو.

لكه حكيم بن حزام رضي الله عنه چې د (بي بي خديجې رضي الله عنها) د ترور زوى ؤ او د (رسول الله ﷺ) د ماشوموالي ملګرى ؤ،

بل (عباس رضي الله عنه) چې د (رسول الله ﷺ) تره ؤ ، كله چې (رسول الله ﷺ) خپلو ملګرو ته هدايات كوي نو د مشركينو صفونه ورته مخامخ ناست وو ، خو رسول الله ﷺ هيچاته ونه ويل چې دغه مسلمانانو ته څه مه وايا ست يعنې معلومه شوه چې د كافر صف كې د مسلمان وژل هم روا دي.

او سنيو كفارو سره هم ډير مسلمانان يا له نيستى يا له مجبورى يا د دنيايي محبت يا غلطې عقيدې له وجې ملګري دي نو د وژلو حكم يې هم هغه دى تر څو چې د هغوئ صف كې وي بايد ووژل شي خو كه ترې را جدا شول نو بيا يې وژل رواء نه دي.

لكه ! عمير ! چې كافرانو او دښمن د صف نه د مسلمانانو احوال اخستو ته راغى او ګير چا پير د مسلمانانو له صفونو وګرځيدو خو چا ورته څه ونه ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدر غزا د يو قوي نه ماتيدونكي قوت په مقابل كې وه چې فولادي زغرې، فولادي تورې، فولادي ډالونه او بې پريمانه مال، دولت، عيش او عشرت سره راغلي وو.

او مقابلې ته يې رسول اللهﷺ د صحابه كرامو رضي الله عنه سره د ځرمنې ډالونو يو اندازه غشو لورې تندې وهلي را وتلي وو ،

اوس هم د هم هغسې مغرورو نه ماتيدونكو شعارونو والا قوت په مقابل كې غريب، مسكين، تش لاس، زړو جامو او چپلو لرونكي اولس را وتلى دى.

او سني كفار هم ماډرنو وسلو ، تيارو ، هليكوبترو او زياتې شتمنۍ سره راغلي او ماته يې خوړلې غرور يې خاورې شوى او عام اولس ور باندې برلاسي دي.

او د مكې مشركينو هم ماته خوړلې وه سر كرده مشران مردار شوي وو.

د مكې مشركينو هم د رسول اللهﷺ توهين كولو ساحر، كاذب او جادوگر به يې ورته ويل اوس هم همدا رابلل شوي يا په زور راغلي كافران د رسول اللهﷺ د توهين كارټونونه او فلمونه جوړوي په پنډوسكو كليمه ليكي بيا يې له جهازونو غورځوي چې د مسلمانانو ايمان وننګوي.

خو او سني كافران څو كارونو كې له هغه مشركينو زيات وړاندې ولاړ دي، هغوئ به چې كوم تړون يا معاهده وكړه مخالفت يې نه كاوه ، او او سني هيڅ وعدې ته ژمن نه دي، هغوئ به د جنګ په وخت كې يا بغير له جنګه زنانه، ماشومان، سپين ږيري او مالونه نه وژل، خو دوئ هر مسلمان نر او ښځه غټ او وړوكى وژني.

د مكې مشركينو د اللهﷻ او قرآن كريم توهين نه دى كړى نه يې بيرغ ته سپك كتلي دي، خو او سنيو كافرانو قرآن كريم په ډزو ويشتى، ګندګۍ كې يې غورځولى، اور يې ور اچولى.

نو مخكې له دې چې د بدر غزا ولولو خپل ايمانونه هم تازه كړو چې هم هغه ثوابونه زمونږ كور ته راغلي هم هغه شهادت او جنت ګټل مو كور ته راغلى، بايد د هر هغه چا ملاتړ وكړو چې مقابلې ته يې په حقه را وتلي دي.

د بدر د غزا پيل:

كله چې اباجهل د كافرانو صفونه برابر كړل نو عتبه پوه شو او ويې ويل: كه زما مشوره منې بيرته ولاړ شې تاسو په دې خوارو او كمزورو خلكو برى نه شې موندلاى تاسو وګورى چې سرونه يې داسې نيغ نيولي دي لكه كپچه ماران او تاسو خپلو كسانو ته وګورى چې له خپګانه سرونه نه شي پورته كولاى.

نو رسول اللهﷺ د هغه خبرې واوريدلې او ويې فرمايل: كه دغه كافرانو كې عقلمند وي نو هغه به عتبه وي چې خپلو خلكو ته د بيرته تللو خبره كوي كله چې (عتبه) خبرې خلاصې كړې نو عمرو بن هشام يعنې اباجهل ورته وويل: كبنينه غټ خيته ، ډارنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا ابا جهل دعا وکړه لکه ځان ته چې ښیرا کوي ویې ویل: یا ربه مونږ خو خپلو اقرباؤ پسې را وتلي یؤ او صله رحمي مو ختمه کړې ده ته هغه چاته بری ور کړې چې په حقه وي.

بیا اسود ابن عبدالاسود په نوم یو ځوان د کافرانو لښکر نه په آس سپور راووت او قسم یې وکړ، چې زه به دغه د بدر کوهي په غاړه د اوبو ډنډ یا قبضه کوم، یا به یې ورانوم نو آس یې را وځغلو چې د ډنډ غاړې ته ځان ورسوي خو حمزه لکه شاهین د صحابؤ له صفه پیاده ور منډه کړه تر څو چې (اسود بن عبدالاسود) هلته رسیده، نو حمزه رضي الله عنه ور باندې د تورې وار وکړ، چې شنه تخته لکه د قجورې تنه له آسه وغورځیده پښې یې د خپل لښکر طرف ته شوې او سر یې ډنډ طرف ته، نو په خپوړو په کشیدلو ډنډ ته ور روان شو چې خپل قسم په ځای کړي او ډنډ غاړې ته ورسید، خو د الله ﷻ زمري دوهم وار ور باندې وکړ او جهنم ته یې هم هغه ډنډ کې وصل کړ.

کافرانو چې اسود بن عبدالاسود ولید زیات وارخطا شول او درې تنه تکړه پهلوانان یې میدان ته را ووتل دوه ورونه (عتبه بن ربیعه) او (شیبه بن ربیعه) او (د عتبه زوی ولید بن عتبه)، هغوئ د میدان منځ ته راغلل خپل آسونه یې تاؤ را تاؤ کړل او ږغ یې وکړ، چې شته څوک مقابلې والا چې وغواړي مور یې بوره شي ښځه یې کونډه شي؟

نو رسول الله ﷺ د دوئ غرور ته ونه کتل او عوف رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه چې د مور نوم غفراءؤ او عبد الله بن رواحه رضي الله عنه ور ولیږل خو هغوئ چې لا زیات مغروره وو، دوئ سره یې د مقابلې نه انکار وکړ او بیا یې ږغ وکړ یا محمد ﷺ خپل تربوران را ولیږه چې ور معلومه شي چې بیا زمونږ مقابلې ته څوک زړه ښه نه کړي.

نو رسول الله ﷺ ږغ وکړ: پورته شه یا حمزه ابن المطلب رضي الله عنه پورته شه یا علي ابن ابي طالب رضي الله عنه پورته شه یا عبیده ابن الحارث رضي الله عنه:•

درې واړه لکه شاهینان له صفونو را ووتل خپلې تورې یې وځلولې او میدان ته پیاده ور داخل شول.

- حمزه ابن المطلب رضي الله عنه د شیبه ابن ربیعه مخ ته ودریده.
- علي بن ابي طالب رضي الله عنه د(عتبه بن ربیعه) مخې ته ودریده.
- عبیده ابن الحارث رضي الله عنه د (ولید بن عتبه) مخې ته ودریده.

هغوئ درې واړو، چې په آسونو سپاره وو، ورته وویل: څرنګه مقابله کول غواړئ؟ ایا چې مونږ په آسونو او تاسو پیاده که درکښته شو؟ دوئ ورته وویل: مونږ ته فرق نشته چې څنګه تاسو غواړئ مونږ تیار یو، نو هغوئ درې واړه له آسونو را کښته شول.

(شیبه) او (حمزه رضي الله عنه) ته (عتبه) او (علي رضي الله عنه) ته او (ولید)او (عبیده رضي الله عنه) ته وویل: چې اول وار تاسو وکړئ چې بیا مو په زړه کې ارمان پاتې نه شي.

دوئ درې واړو ورته وویل: زمونږ د شهادت څخه اوچت بل ارمان نشته تاسو خپل وار کوئ،

• کتاب المغازي باب غزوة غزوة البدر

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوئ دړې واړو په يو وار حمله وکړه او دوئ ورته خپل د څرمنې ډالونه مخې ته کړل او حمزه رضي الله عنه په يو شرق کې(د شيبه بن ربيعه) څخه سر غوڅ کړ بل طرف ته نوی ځوان علي رضي الله عنه هم د (عتبه بن ربيعه) نه په اول وار سر غورځولی ؤ.

رسول الله ﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم به همدا شعار بدرګه کول چې:
(اَحَد اَحَد اَحَد اَحَد) کله چې رسول الله ﷺ وليدل چې دواړو د مغروره پهلوانانو سرونه غوڅ کړل نو ږغ يې وکړ: ووهی د الله ﷻ او رسول الله ﷺ زمريانو،
ووهی د الله ﷻ او رسول الله ﷺ زمريانو.
خو بل خوا (وليد بن عتبه) او عبيده رضي الله عنه دواړه داسې يو بل سر ښخ وو، چې دواړه ښه کارې زخميان وه نو حمزه رضي الله عنه او علي رضي الله عنه دواړه لکه بازان هغوئ ته ور ورسيدل او دواړو په يو خرپ د (وليد) کار ورختم کړ او عبيده رضي الله عنه يې په اوږو را پورته کړ او مسلمانانو ته يې راورسولو.

دې وخت کې اباجهل د نورې مقابلې له پاره کسان لټول چې څوک زړه ښه کړي او ميدان ته ووځي.

← بل خوا د عبدالرحمن ابن عوف رضي الله عنه نه روايت دی: چې دوه هلکان چې يو يې زما ښې طرف ته ودريد، زه يې و ټومبلم چې کاکا دغه ابوجهل کوم يو دی؟ نو ما ورته وويل: وراره ولې څه يې کوې؟ هغه راته وويل: هغه زمونږ رسول الله ﷺ ته ښکنځل کړي که ومې ليد نو يا يې وژنم يا به ما ووژني. بيا عبدالرحمن ابن عوف رضي الله عنه فرمايي: بيا چپ طرف ته بل هلک همداسې وټومبلم او همدا خبره يې وکړه نو دې وخت کې اباجهل د صفونو نه لرې راوتی وو، نو ما دوئ دواړو ته وويل: چې هغه غټ مضبوط سړی چې ښکاري دا ابوجهل دی! نو دواړو لکه بازان ور منډه کړه کله چې ور ورسيدل او مخامخ ورته ودريدل ابوجهل تري وپوښتل: چې ماشومانو څنګه راغلاست؟ دوئ ورته وويل: تا زمونږ پيغمبر ﷺ ته ښکنځل کړي دي ستا وژلو ته راغلي يؤ، نو ابوجهل له غروره او کبر نه په خندا شو چې ښه تاسو ما وژنی؟ هغوئ چې د يو نوم عوف رضي الله عنه بل معوذ رضي الله عنه، او بل روايت کې معاذ رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه د غفرا رضي الله عنها زامن وو دا يې د مور نوم دی ورته وويل: هو او سمدستي يې حمله ور باندې وکړه او په يو يو وار يې له آس نه را وغورځولو او سر يې تري غوڅ کړ، دې وخت کې کافرانو يو ځل په شريکه په مسلمانانو يرغل وکړ چې (علي رضي الله عنه)، (حمزه رضي الله عنه)، (ابوبکر رضي الله عنه) او (عمر رضي الله عنه) او نور صحابه کرام رضي الله عنهم د کافرانو لښکر کې دننه شول او توري به يې داسې پرقيدلې لکه د اسمان برقونه.
علي رضي الله عنه او حمزه رضي الله عنه ته رسول الله ﷺ همدا اوازونه کول ووهئ زمريانو او همدا خبره به يې کوله
[سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّوْنَ الدُّبُرْ]

ژر دی چې د دوئ لښکر به ماتې خوري او جنګ ته به شا راواړيي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول يو بل سره لاس په لاس وه چې الله ﷻ د كافرانو ستر‌ګو كې مسلمانان زيات او د مسلمانانو ستر‌ګو كې كافران لږ ښكاره كړل او الله ﷻ يې كومك له پاره (3000) ملايكې را وليږلې چې بيا (5000) شوې.

مسلمانانو ته الله ﷻ فتح نصيب كړه او كافرانو څخه (70) مړه او (70) اسيران شول.
او د مسلمانانو له خوا نه (14) تنه شهيدان شول.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارك (۹) برخه

د بدر د غزا شهيدان څوك وو؟
د بدر غزا اثرات په مسلمانانو.
د بدر غزا كې ملائكې له كومه راغلې وې؟
د بدر غزا كې د اسيرانو سره سلوك.
ايا اوسني مسلمانان چې جنګي اسيرانو سره كوم سلوك كوي دا د يو مسلمان په شان دي؟
د بدر غزا كې دا صحابه شهيدان شوي وو؟

(1) عبيده بن الحارث رضي الله عنه
(2) عميربن ابي وقاص رضي الله عنه
(3) صفوان بن وهب رضي الله عنه
(4) عاقل بن بكيري رضي الله عنه
(5) ذوالشمالين بن عبدوعمر رضي الله عنه
(6) مهجع بن صالح رضي الله عنه

دا ټول مهاجرين وو.

(7) سعدبن خيثمه رضي الله عنه
(8) مبشربن عبدالمنذر رضي الله عنه
(9) يزيدبن الحارث رضي الله عنه
(10) عميربن الحمام رضي الله عنه
(11) رافع بن المعلي رضي الله عنه
(12) مسعود بن الحارث رضي الله عنه
(13) عوف رضي الله عنه
(14) الحارث رضي الله عنه

دا ټول انصار وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بـدر د غـزا اثـرات پـه مسـلمانانو دا وو، چـې مـورال يـې اوچـت شـو بـې حسـابه غنـايم پـه لاس ورغلـل او د ډير غربت نه خلاص شول.

راتلونکو نورو غزاګانو له پاره تربيه او ذهني طور تيار شول.

پـه کـافرانو يـې اثـر دا ؤ، چـې ټـول هغـه شکسـت نـه منـونکي پهلوانـان او مشـران يـې لـه لاسـه ورکـړل او د ميـدان نـه د تيښـتې شـرم ور پـه غـاړه شـو چـې بيـا بـه مکـه مکرمـه کـې ټيټـې سـترګې ګرځيـدل مـورال يـې بيخي له لاسه ورکړی وو، چې را تلونکو معرکو ته نه تياريدل،

د بـدر غـزا کـې ملائکـې لـه اسـمان څخـه را کښـته شـوی وې چـې د سـورت ال عمـران (123) او (125) آيـاتونو کـې ذکـر شـوی دی اګـر چـې ملائکـې مځکـه کـې هـم ډيـرې وې، خـو د بـدر د غـزا د اهميـت زيـاتوالي لـه وجـې [الله ﷻ] لـه اسـمانه نـازلې کړلـې چـې ډيـرو صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم او مشـرکينو ليـدلې وې چې سپين لباس يې اغوستی وو، په سپينو آسونو سپرې وې.
د بـدر غـزا کـې چـې کـوم ځـای کـې مجاهـدينو صـفونه جـوړ کـړي وو هغـه ځـای پورتـه ؤ او مقابـل طـرف يـې ټيـټ ؤ نـو الله ﷻ بـاران وکـړ، د غـه مځکـه بانـدې چـې مسـلمانان وو، کلکـه شـوه چـې پښـې ور بانـدې ټينګـې کيـدای شـوې او مقابـل طـرف تـه اوبـه جمـع شـوې او ختـې يـا کيچـړې جـوړې شـوې وې، چـې کـافران به پکې ښويدل.
بلـه معجـزه دا وه چـې رسـول الله ﷺ لاسـو مبـارکو کـې شـګې را واخسـتې او د کـافرانو طـرف تـه يـې وشندلې چې د ټولو کافرانو سترګو ته الله ﷻ ورسولې او د هغوئ سترګې له شګو ډکې شوې.

(نوټ)
رسـول الله ﷺ (3) واري دښـمن طـرف تـه شـګې اچـولي دي، چـې عبـارت دي لـه (بـدر) (حنـين) او (احـد) کـې، بلـه معجـزه دا وه چـې الله ﷻ د مسـلمانانو پـه سـترګو کـې کـافران لـږ ښـکاره کـړل او همتونـه او مـورال يې اوچت شو.

او د کـافرانو پـه سـترګو کـې يـې مسـلمانان زيـات راتلـل او هغـوئ لـه ويـرې يـا بنـديان شـول او يـا وتښتيدل.

د بـدر غـزا کـې (70) تنـه اسـيران شـوي وو، چـې پـه هغـې کـې د رسـول الله ﷺ تـره (عبـاس رضـي الله عنـه) هـم پکـې وو، رسـول الله ﷺ د اسـيرانو پـه بـاره کـې صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم تـه ووويـل: چـې عـلاج يـې وکـړئ، ښـه رويـه ورسـره وکـړئ، وهـل بـه نـه ورکـوئ، پـه هغـه رسـيو چـې بنـديان تـړئ سـخت يـې مـه تـړئ، چـې پښـو او لاسـونو تـه يـې تکليـف ونـه رسـيږي، د خـوراک څښـاک او دوا انتظـام يـې وکـړئ، ښـکنځل او پيغورونه ورته مه ورکوئ.

رسـول الله ﷺ تـه عبـد الله ابـن مسـعود رضـي الله عنـه د رسـول الله ﷺ تـره لاس تړلـی را وسـت او ورتـه يـې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

یارسول الله ﷺ دا ما اسیر کړی دی رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: چې شه ستا سره ملائکو مرسته کړې ده نو عباس ورته وویل: رښتیا خبره ده مونږ په سپینو آسونو خلک ولیدل چې مخونه یې پټ وو او جنګ یې کولو او ماته هم یو نفر راغی او راکش یې کړم او [عبد الله بن مسعود رضي الله عنه] ته یې په لاس ورکړم ،

په جنګ کې نیول شوو اسیرانو او د شک په بنیاد نیول شوو سره چې دا او سني مسلمانان کوم سلوک کوي دا نه اسلامي دی، نه انساني دی او نه دوئ ته مسلمان ویلای شو ، د بندیانو سره ښه سلوک نه کول یو غیر اسلامي او غیر انساني کار دی چې د دنیا هیڅ مذهب کې نشته.

رسول الله ﷺ د بدر میدان کې د کافرانو د تیښتې نه بعد درې شپې وکړې او د فتحې اوله ورځ باندې یې(زید بن حارثه رضي الله عنه) او (عبد الله بن رواحه رضي الله عنه) دواړه مدینې منورې ته د فتحې د زیري ور کولو له پاره ولیږل.

بیا رسول الله ﷺ امر وکړ: چې د قریشو وژل شوي کسان ټول یو ځای ته را ټول کړئ او هلته یو کوهي ؤ چې اوبه پکې نه وې هغوئ ټول وژل شوي کسان یې راړول او هغه کوهي کې یې واچول بیا رسول الله ﷺ ورغی او د کوهي په غاړه ودرید او د هر یو نوم به یې اخست چې ای عمرو بن هشام یعنې اباجهل یا عتبه یا شیبه یا ولید: ایا تاسو سره الله جل جلاله هغه معامله ونه کړه چې تاسو ته درواغ ښکاره کیدله؟

بیا یې وفرمایل:

ما سره خو الله جل جلاله خپله وعده پوره کړه.

⇦ اي زما قومه زه تاسو درواغجن کړم

⇦ پردیو رښتوني کړم:

⇦ تاسو له کوره وشړلم:

⇦ پردیو ځای را کړ:

⇦ تاسو وترټلم:

⇦ پردیو مینه راسره وکړه:

➥ دغه وخت کې [عمر رضي الله عنه] حیران حیران ورته کتل بیا یې ورته وویل: یارسول الله ﷺ ته خو داسې چاته لګیا یې چې هیڅ نه اوري، نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل:

قسم په هغه الله ﷻ چې زه یې را لیږلی یم الله ﷻ یې دوئ ته داسې ور اوروي چې ته یې هم دومره نه اورې.

بیا رسول الله ﷺ مدینې منورې ته راغې او صحابه کرامو رضي الله عنهم سره یې مشوره وکړه چې بندیانو سره څه وکړو ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وویل:
چې یارسول اللهﷺ دا ټول ستا قومیان دي معاف یې کړه یا ترې فدیه واخله او خوشې یې کړه.

عمر رضي الله عنه ورته وویل: ټول در سره تر اخري سلګۍ جنګیدلي دي ټول قتل کړه یا ماته امر وکړه چې سرونه ترې غوڅ کړم.

عبدالله بن رواحه رضي الله عنه ورته وویل: چې یارسول اللهﷺ ټول په اور وسوځوه.

نو رسول اللهﷺ د ابوبکر رضي الله عنه خبره خوښه کړه چې په فدیه یې خوشې کړي.

او بعضي یې په فدیه خوشې کول بعضو ضمانتونه ورکړل چې فدیه به راوړي.
چې الله ﷻ ایاتونه نازل کړل چې د عمر رضي الله عنه د سوچ تایید پکې شوی ؤ، نو رسول اللهﷺ هغه کسان چې نه مسلمانان کیدل او شدید کافران وو، لکه عقبة بن معیط هغه یې ووژل، او نورو نه یې فدیه واخسته او چا سره چې فدیه نه وه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ترې ضمانت واخست او خوشې یې کړل•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۰) برخه

او د خندق غزا کې بهادري.

د غزوة الاحزاب یا خندق د غزا اوسني حالت سره مشابهت.
د خندق غزا په (5) هجري (627)م کې پیښه شوې ده.
کله چې د ابي سفیان رضي الله عنه بن حرب قافله د مسلمانانو نه بچ شوه او د بدر غزا کې اکثره لوی لوی کافران ووژل شول نو د ابوسفیان زړه کې د انتقام لمبې بلیدلې نو هغه د عربي جزیرې هغه ټولو قومونو ته وفدونه ولیږل: چې د مسلمانانو مخالف وو، چې هغوئ کې،

(1) عینه بن حصن فزاره مشر،
(2) حارث بن عوف د بني مرة مشر،
(3) مسعربن رخیلة د بني الاشجع مشر،
(4) طلیحة الاسدي د بني اسد مشر،
(5) سفیان بن عبد شمس د بني سلیم مشر،

⟵ ابو سفیان ته بیرته خپل وفدونه راغلل چې هر قوم ورته د پوره ملاتړ وعدې ورکړي.
بل خوا بنو قریضه چې د مسلمانانو سره متعهد وه په خپل وعده ماته کړه او پټ یې مکې ته وفد ولیږه، چې مونږ د مسلمانانو په ضد له تاسو سره یؤ.

• کتاب البدایة والنهایة مع نهایة البدایة فی الغزواة علی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل خوا رسول اللهﷺ بني قريضه ته په دې خاطر ولاړ، چې د دوئ سره بنو قريضه متعهد ؤ او د عهد مطابق که کوم مسلمان د دوئ نه څوک خطايي کې ووژني نو ديت به ادا کوي او يو صحابي رضي الله عنه د دوئ دوه تنه وژلي وو. نو کله چې رسول اللهﷺ دوئ ته ورغی دوئ ډير د خوشحالئ اظهار وکړ، خو زړونو کې يې منافقت ؤ ځکه چې يهود ټول د منافقت څخه ډک دي نو دوئ رسول اللهﷺ د يوې لوې قلعه خواته کښيناوه او څو تکړه ځوانانو ته يې وويل: چې تاسو له پاسه يوه غټه تيږه وربانديې را وغوځوئ.

خو اللهﷻ [رسول اللهﷺ] ته وحې راوليږله او د دوئ په بد نيتئ يې خبر کړ.
نو رسول اللهﷺ له هغه ځايه پاڅيد او بيرته مدينې منورې ته را ستون شو او د مدينې منورې نه يې د بنو قريضه يو مسلمان صحابي [مسلمه رضي الله عنه] ور وليږه، چې تاسو وعده خلافي وکړه او تاسو بايد د وعدې سره سم دغه علاقې څخه ووځئ او (10) ورځې وخت يې ورکړ.

خو د مدينې منورې نه د منافقينو مشر (عبد الله بن ابی ابن سلول) جواب ور وليږ، چې زه به د بني نظير (2000) تنه در کړم او تاسو ونه وځئ، زه مو ملګری يم او چې کله دغه لس ورځې ختميدو ته نږدې شوې هغوئ مسلمانانو ته جواب راوليږه: چې لاس مو خلاص چې څه کولای شئ ويې کړئ مونږ له دې ځايه نه وځو.

نو رسول اللهﷺ (200) مجاهدينو سره ورغی او دوئ چې مضبوطې قلعه ګانې لرلې هغې ته وختل او له هغه ځايه به يې مسلمانان په کاڼو او غشو ويشتل او رسول اللهﷺ خپلو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وويل: تاسو نږدې مه ورځۍ چې د دوئ غشي درته نه رسيږي فقط دوئ محاصره کړئ.

بني قريضه په تمه ؤ چې ابي ابن سلول به په مسلمانانو د شا لخوا نه حمله وکړي خو منافق خو هميشه دروا غجن وي د هغه څه معلومات ونه شو د دوئ ښاروي وږي شول خپله هم تنګ شول او دوئ لوی لوی د قجورو باغونه لرل چې دې باغونو بعضي ځايونو کې د مسلمانانو د حملې مخه نيوله.
نو اللهﷻ سورت حشر نازل کړ د هغه خطرناکو ځايونو نه د قجورو ليرې کولو اجازه پکې وه نو رسول اللهﷺ د قجورو د لارې څخه د ليرې کولو او غوځولو امر وکړ.

دغې محاصرې (15) ورځې دوام وکړ اخر هغوئ له قلعه ګانو را کښته شول او د سر د امن او وتلو غوښتنه يې وکړه: نو رسول اللهﷺ ورته وويل: وسله به نه وړئ نور هر څه وړلای شئ او هر چا ته اجازه ده چې يو اوښ بار سامان يوسي.

يهود چې دنيا په سر تر ټولو بيغيرته او ذليل قوم دی اول يې دروازې، کړکۍ او چتونه وران کړل هغې ته يې اورونه واچول، چې مسلمانان ترينه ګټه وانخلي لکه او سنۍ امريکا او ناټو چې يې کوي او د تللو په وخت کې هر څه په بمونو الوزوي، نو هغوئ هم هيڅ پرينښول او ټول مالونه يې بار کړل يو تن چې د غوايي څرمن يې د سرو او سپينو زرو ډکه کړې وه د وتلو په وخت کې وويل: افسوس چې قجورې را څخه پاتې شوې چې دې ونو ته مو هم اور اچولی وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ذليل قوم چې جلا وطن شول دوئ هم د مکې مشرکينو ته د کومک کولو وعده وکړه.
دې وخت کې ابو سفيان د ټولو قبايلو څخه لس زره (10000) تنه هغه ځوانان را ټول کړي وو، چې په پهلوانۍ، نيزه بازۍ، آس ځغلولو او جنګ کې اول نمبر وو.
خو رسول الله ﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم هم غافله نه وه هغوئ ته به وخت په وخت د کافرانو د حرکاتو معلومات راتلل، نو رسول الله ﷺ صحابه کرام را وغوښتل چې د ټولې عربي جزيرې کفار را جمع شوي او غواړي مدينه منوره باندې يرغل وکړي نو څه کول پکار دي؟

هر چا خپله مشوره ورکوله خو سلمان الفارسي رضي الله عنه چې له اصل د ايران ؤ وويل: يارسول الله ﷺ مونږ به چې داسې حالت سره مخ شولو نو خندقونه به مو ايستل چې په آسونو د سپورو مخه ونيول شي نوره مقابله آسانه ده نو ته اجازه راکړه چې زه د خندق له پاره ځای غوره کړم!

نو رسول الله ﷺ په آس سپور شو او دواړه د مدينې شمال طرف ته ولاړل، سلمان الفارسي رضي الله عنه وفرمايل:
يارسول الله ﷺ د مدينې درې خواؤ ته کورونه دي دښمن نه شي راتللای فقط د شمال طرف ته چې د سلع غر دی ميدان خالي دی او دښمن ته د راتللو خطر شته نو مونږ به د سلع غر شاته پرېږدو چې زمونږ شاته غر وي نو مظبوط به يؤ او مخې ته به خندق وباسو چې که دښمن د شپې ناڅاپي راشي نو دوئ به په آسونو را ځغلي او خندق ته به غورځېږي د صحابه کرامو رضي الله عنهم دغه مشوره زياته خوښه شوه او هغوئ وويل: سلمان الفارسي رضي الله عنه، زمونږ څخه دی يعنې داسې نه دی چې د فارس دی بلکې زمونږ غوښې او وينه دی، نو د رسول الله ﷺ دغه خبره خوښه شوه ويې ويل: سلمان الفارسي رضي الله عنه د اهل بيتو څخه دی.
نو رسول الله ﷺ ژر امر وکړ، چې اندازه معلومه کړئ چې څومره متره خندق پکار دی اندازه يې معلومه کړه او هرو (10) تنو باندې (40) ګزه اوږدوالی او (10) ګزه ژور والی ورسيدل او دغه وخت کې زياته لوږه او غريبي هم وه، خو صحابه کرامو ښه په ايمانداری خندق ايستل شروع کړل او د ورځې به يې کار کول او د شپې به کورونو ته تلل که چاته به د ورځې هم ضرورت پيښ شو اجازه به يې اخستله او رسول الله ﷺ ته وحې نازله شوه: چې که څوک اجازه واخلي او رښتيا ورته ضروري کار وي اجازه ورکوه تاته اختيار دی.

او عبادة ابن بشر رضي الله عنه د رسول الله ﷺ په ساتنه او حفاظت مامور ؤ چې د رسول الله ﷺ سره به ؤ.
دغه صحابي رضي الله عنه فرمايي:
← چې [طلحة رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته خپله خيټه مبارکه ښکاره کړه چې تيږه يې ور باندې تړلې وه دا د دې له پاره چې په خيټه وزن وي نو د ټيټيدلو په په وخت به ورته تکليف نه وي او له څو څو ورځو صحابه کرامو د خوراک له پاره هيڅ نه لرل.•
نو رسول الله ﷺ هم ورته خپله مبارکه خيټه ښکاره کړه چې دوه کاڼي يې ور باندې تړلې وې.

• کتابونه حکاية الصحابه کتاب المغازي، حلية الاولياء، البداية والنهاية

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د بهادرۍ او رسول الله ﷺ معجزاتو بيان په راتلونکو نشراتو کې مه هيروئ

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۱) برخه.

د احزاب يا خندق غزا کې د رسول الله ﷺ معجزات او عبدالله ابن ابي ابن السلول ريس المنافيق يا کفري خياط رول.

کله چې رسول الله ﷺ د اصحابو کرامو سره د خندق کيندل شروع کړ، نو درې ورځې د خوراک له پاره هيڅ نه وو، چې ټولو صحابه کرامو رضي الله عنهم خوړلی وای. نو د جابربن عبد الله رضي الله عنه څخه روايت دی: چې مونږ ته يوه سخته غټه تيږه مخې ته راغله خپل ټول طاقت مو په ټولو استعمال کړ، خو چا ماته نه کړه نو زه رسول الله ﷺ ته ورغلم او ورته مې ويل: يارسول الله ﷺ دلته ډيره لويه تيږه (ډبره) راوتلې ده او مونږ يې نه شو ماتولای او وږي هم يؤ، طاقت مو هم نه شته او خپله خيټه مې ورته ښکاره کړه چې تيږه مې ور پورې تړلې وه نو رسول الله ﷺ هم خپله خيټه مبارکه ښکاره کړه چې دوه تيږې يې ور باندې تړلې وې.

نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چې زه خندق ته کښته کيږم او خندق ته ورکښته شو او پلک يا ماتوړ يې په خپلو مبارکو لاسونو کې واخست کله چې يې اول وار ورکړ نو له هغه تيږې د اور بځرکې شام طرف ته ولاړه او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) د الله ﷻ په مرسته به شام فتح شي بيا يې بل وار پرې وکړ او بيا ترې بځرکې د يمن طرف ته ولاړل او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) قسم دی چې زه اوس د صنعاء د ښار دروازه ګورم هغه به هم فتح شي، بيا رسول الله ﷺ دريم وار پرې وکړ او بيا ترې د اور بځرکې فارس او کسری طرف ته ولاړل او تيږه ميده ميده شوه او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) زه اوس د کسری سپينې ماڼۍ ګورم چې (الله ﷻ) به هغه فتح کړي.

نو د خياطانو مشر ريس المنافقين عبد الله بن ابي ابن سلول وخندل چې ده ته ګوره مونږ له کورونو ميتيازو ته نه شو تلای او رسول الله ﷺ راته د يمن، شام او کسری د فتحې خبرې کوي مونږ له لوږې مرو او کافران را روان دي چې څه حالت به را باندې راځي او رسول الله ﷺ راته زيری را کوي.

نوټ:

اوسنيو وختونو کې هم همداسې پيغورنه ورکول کېږي او د (الله ﷻ) په نصرت يې عقيده نه وي اوس د (الله ﷻ) نصرت پخپله ګوري خو بيا هم ګونګيان دي.

نو (جابر ابن عبد الله رضي الله عنه) فرمايي: کله چې ما د رسول الله ﷺ په خيټه مبارکه دوه تيږې وليدلې نو رسول الله ﷺ ته مې وويل: که اجازه وي کور ته به د لږ وخت له پاره ولاړ شم نو رسول الله ﷺ اجازه را کړه او زه کور ته ولاړم او خپلې بي بي ته مې وويل: کور کې د خوراک له پاره څه نشته؟

چې رسول الله ﷺ په خيټه مبارکه کاڼي تړلي دي، نو هغې راته وويل: يو وړه سيرلکۍ او لږې وربشې شته نو (جابرابن عبد الله رضي الله عنه) فرمايي: ما ورته وويل: زه به سيرلکۍ حلاله کړم او ته وربشې اوړه کړه چې رسول الله ﷺ ته دعوت ورکړو، نو ما سيرلکۍ حلاله کړه او هغه وربشې ژر ژر اوړه کړې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـي بـي مـې اوړه خميـره کـړه او مـا غوښـه کټـوۍ کـې پـه اور کيښـودله او ولاړم چـې هغـوئ تـه دعـوت ورکـړم نـو زه ولاړم او رسـول اللهﷺ تـه مـې غلـي غونـدې غـوږ کـې وويـل: لـږ خـوراک مـې تيـار کـړی دی يـوه سيرلکۍ او لږد اوربشو ډوډۍ ده ته مهرباني وکړه يو دوه کسانو سره زما کور ته تشريف راوړئ،

نـو رسـول الله ﷺ راتـه وفرمايـل: تـه ولاړ شـه او بـي بـي تـه دې ووايـه: کلـه چـې غوښـه پخـه شـي نـو سـر پـرې کښېـږده تـر څـو زه نـه يـم درغلـی سـر تـرې مـه پورتـه کـوه او ډوډۍ چـې پخـه کـړي نـو دسـترخوان کـې دې پټـه کړي تر څو زه درشم.

بيـا رسـول اللهﷺ غـږ وکـړی ای د خنـدق مجاهـدينو (جـابر بـن عبـدالله رضـي الله عنـه) دعـوت کـړی دی ټـول تيار شئ چې ورشوو:

نـو (جـابر بـن عبـدالله رضـي الله عنـه) فرمـايي: چـې زه پـه منـډه کـور تـه ولاړم او بـي بـي تـه مـې وويـل: لکـه چـې په شرمو وشرميدو هغې راته وويل: ولې خير خو دی ولې وارخطا يې؟

نـو مـا ورتـه وويـل: چـې مـا رسـول الله ﷺ تـه پـټ غـوږ کـې وويـل: چـې يـو دوه تنـه راولـه خـو هغـه ټـول د خنـدق والا تـه اعـلان وکـړ. نـو [جـابر ابـن عبـدالله رضـي الله عنـه] فرمـايي: چـې بـي بـي مـې را څخـه پوښـتنه وکـړه رسـول الله ﷺ خـو تاتـه څـه ونـه ويـل؟ نـو مـا ورتـه وويـل: چـې د کټـوۍ د سـر او ډوډۍ پټولـو يـې راتـه وويـل: نـو هغـې وويـل: چـې بيـا د خفګـان خبـره نشـته الله ﷻ او رسـول الله ﷺ پـوهيږي نـو دې وخـت کـې رسـول الله ﷺ تقريبـا (1000) زرو تنـو سـره راغـی او خپـل لعـاب يعنـې لاړې مبـارک يـې اوړو کـې واچـولې او کټـوې کـې هـم واچـولې بيـا يـې وفرمايـل: يـوه ښـځه بلـه هـم را وغـواړی چـې ډوډۍ پخولـو کـې مرسـته در سـره وکړي: چې مونږ هم همداسې وکړل.

نـو دواړو ښـځو بـه ډوډۍ پخـولې او دسـترخوان دننـه بـه يـې اچـولې او رسـول الله ﷺ بـه هغـه رايسـتلې او مـاتولې بـه يـې او د کټـوۍ نـه بـه يـې غوښـه او شـوروا وربانـدې اچولـه چـې دې تـه ثريـد وايـې او ماتـه بـه يـې را کولـه او مـا بـه ميلمنـو صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم تـه وړلـه تـر هغـې چـې ټـول مـاړه شـول نـو هغـوئ بـه ويـل: بـس دی او مـا بـه ورتـه ويـل: ځانونـه ښـه مـاړه کـړئ تـر هغـې چـې ميلمنـو وويـل: نـور ځـای خيټـو کـې نشته بيا رسول اللهﷺ مونږ ته وويل: چې راځئ تاسو يې هم وخورئ او کورنو ته يې هديه هم وليږئ.

او مـونږ کورونـو کـې هـم تقسـيم کـړه او قسـم پـه (الله ﷻ) دی چـې همـاغسـې ډوډۍ او غوښـه پـوره معلوميدله.

دغـه احاديـث مسـلم او بخـاري شـريف مختلفـو طريقـو بانـدې نقـل کـړی دی چـې لـږ نـور تفصـيل هـم لـري خـو نتيجه يې همدا يوه ده•.

يـوه معجـزه د کـانې يـا تيـږې ماتيـدل او د فتحـو زيـری بلـه معجـزه زرو تنـو تـه لـږ شـانته ډوډۍ او غوښـه پوره کيدل او بله معجزه د علي رضي الله عنه د يو مشهور پهلوان سره.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• رواه البخاري و مسلم و ابن شيبة مثل ذالک وفي البداية جلد 4 صفحه 97، و رواه مسلم بوجه اخر ج2 ص 178

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۲) برخه.

(1) د کافرانو سره مرسته او په اصطلاح امنيتي تړون حکم.

(2) د رسول الله صلی الله عليه وسلم معجزه.

(3) د سيدنا علي رضي الله عنه د مشهور دېو صفته پهلوان سره مقابله تر اخره يې ولولئ.

کله چې مسلمانان ټول نارينه په سخت حالت کې د خندق کيندلو کې بوخت وو، نو د بني قريضه يهودو چې د مسلمانانو سره يې عهد يا امنيتي تړون ؤ چې که کافر په مسلمانانو حمله وکړي نو دوئ به د مسلمانانو ملاتړ کوي خو هغوئ پټ ابو سفيان او نورو مشرانو ته وفدونه وليږل چې مونږ تاسو سره يؤ او هغوئ سره يې امنيتي تړون وکړ.

نو رسول الله ﷺ چې په خندق بوخت ؤ د مدينې منورې ټولې ښځې او نارينه يې د خپلو بيبيانو په شمول د مشهور عربي شاعر (حسان بن ثابت رضي الله عنه) په کور کې جمع کړي وو او يواځې نارينه سپين ږيرې (حسان بن ثابت رضي الله عنه) يې ورسره پريښې ؤ.

نو د بنو قريضه جاسوسانو لکه زمونږ او سني جاسوسان فيصله وکړه چې يو څو کسان وليږئ، چې معلومات حاصل کړي چې کافران څنگه کولای شي په مسلمانانو حمله وکړي، نو يو تن يې د شپې هغه ځای ته وليږه، چې د مدينې منورې ښځې او ماشومان پکې وه چې ناخبرئ کې يې په دغه ځای حمله وکړي او مسلمانانو ته بې عزتي او شرم وروا وړوي هغه يهودي راغی او د (حسان بن ثابت رضي الله عنه) د کور نه گير چاپير تاويده او په ديوال يې سر ښکاره کاوه چې يوې مشهورې مجاهدې چې په ډيرو غزاگانو کې يې شرکت کړی ؤ (صفية بنت عبد المطلب رضي الله عنها) چې د رسول الله ﷺ ترور وه وليد، هغې (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته وويل: پورته شه او يو تن په ديوال سر را ښکاره کوي ويې وهه هغه ورته وويل: چې تا ته خو معلومه ده چې زه سپين ږيری يم او د مقابلې نه يم، نو د رسول الله ﷺ ترور (صفية بنت المطلب رضي الله عنها) د خيمې ستن را وويستله او غلې غلې دباندې ووتله او ناڅاپه يې هغه جاسوس پرله پسې څلور گذاره په سر ووهه او مړ يې کړ او بيرته هغه کور ته دننه شوه (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته يې وويل: اوس خو ولاړ شه وسله او نور سامان خو ترينه راوړه که زه ښځه او هغه نارينه نه وای ما به تري ټول هر څه راوړي وای خو ما ته د هغه په بدن لاس لگول رواء نه دي بيا (حسان بن ثابت رضي الله عنه) تري نه سامان راوړ هلته نورو ناستو جاسوسانو چې وليدل چې چا يې ملگری ووژلو هغوئ پوه شول چې دلته څوک ځوانان شته چې د دوئ ساتنه کوي چې په دې طريقه مسلمان زنانه او ښځې د کافرانو د شر نه بچ شوې بيا چې رسول الله ﷺ د خپلې ترور په بهادرئ خبر شو نو په خندا شو او د خندق د غزا په اخر کې يې د غنيمت پوره برخه ورکړه.

نو دا دليل هغه چا د وژلو د جواز له پاره بس دی چې کافرانو سره يې د مسلمان وژلو امنيتي تړون لاس ليک کړی.

(2) جزء

د (مبشر ابن سعد رضي الله عنه) نه روايت دی: چې د (سعد رضي الله عنه) بي بي خپلې وړې لور ته لږ قجورې ورکړې چې دا د ټيکرې پيڅکه کې پټې پلار ته او ماما (عبد الله بن رواحة رضي الله عنه) ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسَه چې له څو ورځو نهار دي نو هغې ماشومې قجورې یعنې خرما را روانې کړې وې چې رسول الله ﷺ ولیدله نو پوښتنه یې تري نه وکړه: لورې چیرې روانه یې؟ هغې ورته وویل: مور مې لږې قجورې را کړي چې پلار او ماما ته یې یوسم.

نو رسول الله ﷺ ورته وویل: دلته راشه: هغه راغله او رسول الله ﷺ قجورې یا خرما لاسونو کې واچولې او د برکت دعا یې وکړه بیا یې د ټیکري پیڅکه کې پټې کړې او مجاهدینو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته یې وویل: راشئ قجورې یا خرما وخورئ: هغوئ وار په وار راتلل او قجورې یا خرما به یې خوړلې تر هغې چې ټول ماړه شول او رسول الله ﷺ پخپله هم وخوړلې خو قجورې هماغسې پوره وې، بیا یې ماشومې ته وویل: خپلې قجورې یا خرما دې بیرته یوسه.

کله چې ابو سفیان د خپل (10000) لښکر سره مدینې ته را ورسیدل نو خندق یې ولید او د مسلمانانو دغه نوی تاکتیک ته زیات حیران شو،

رسول الله ﷺ د خندق ټولو برخو کې د مجاهدینو ټولي مقرر کړي وو، چې هر ځای کې به کافرانو کوښښ کولو، چې داخل شي نو صحابه کرامو رضي الله عنهم به ور باندې د غشو باران جوړ کړ، نو اخر یې فیصله وکړه چې فقط محاصرې ته دوام ورکړي چې مسلمانان تنګ شي او بهر را ووځي بل خوا یې [عکرمه رضي الله عنه بن ابی جهل] چې لا مسلمان شوی نه وو شا او خوا قبایلو ته ولیږو، چې مشوره وکړي چې څنګه به وکولای شي مدینې ته داخل شي خو کومه تنیجه یې ور نه کړه، دې وخت کې یو تن له یو ځایه غوښتل چې را پورې وځي او له ډیر لیرې ځایه یې آس راوځغلو، چې ټوپ واچوي خو هغه بل خوا د خندق دیوال سره ټکر شو لاندې پریوت چې علي رضي الله عنه له پاسه پرې ور ټوپ کړل تر څو چې هغه پورته کیده نو سر یې ور څخه غوڅ کړئ ؤ کله چې دا کار هم ناکام شو نو یو د یو صفته پهلوان چې په ټوله عربي جزیره کې یې څوک د مقابلې نه ؤ.

رسول الله ﷺ ته رغ را وکړ، چې شته څوک چې زه یې جنت ته ولیږم؟ تاسو خو وایاست چې که مونږ مړه شو جنت ته به ځو او که کافر مو مړ کړ دوزخ ته به ځي نو شته څوک چې زه یې جنت ته ولیږم؟ شته څوک غیرتي چې را میدان ته شي؟

نو علي رضي الله عنه پورته شو ویې ویل: یارسول الله ﷺ ماته اجازه وکړه زه ورځم نو رسول الله ﷺ ورته وویل: ته کښینه دا د فیل په شان وجود لري او نوم یې (عمرو بن عبدودْ) دی د ده توري ته تر اوسه څوک نه دي ټینګ شوي مشهورې فولادي زغرې لري.

نو علي رضي الله عنه کښیناست هغه پهلوان بیا هماغه خبرې د پیغور په طور تکرار کړې نو علي رضي الله عنه بیا پورته شو ویې ویل: یارسول الله ﷺ زه ورځم ماته اجازه وکړه:

نو رسول الله ﷺ بیا ورته وویل: (عمرو بن عبدودّ) دی او ته تنکی ځوان یې ته یې د مقابلې نه یې کښینه.

هغه پهلوان بیا دریم وار د پیغور په طور چلنج ورکړ، چې ای غیرتیانو ولې نه راځئ؟

ولې جنت ته نه ځئ راشئ ای ډارنو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو علي رضي الله عنه بيا پورته شو ويې ويل: زه ورځم ماته اجازه وكړه:
نو رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: عمربن عبدود دې كښينه ته مه ورځه: نو علي رضي الله عنه وويل: زه يې پيژنم چې څوك دى خو ته اجازه وكړه.
نو رسول الله ﷺ ورته اجازه وركړله او له خندق ور پورې وت هغه چې وليد ويې ويل: څوك يې؟

نو علي رضي الله عنه ورته وويل: [علي يم] هغه ورته وويل: كوم يو د عبد مناف يعني ابو طالب زوى؟
علي رضي الله عنه ورته وويل: هو نو هغه ورته وويل: وراره ته لا ماشوم يې ولاړ شه ترونه دې راوليږه ته زما د مقابلې نه يې او زه نه غواړم د ماشومانو وينې توبې كړم او تا ووژنم.
نو علي رضي الله عنه ورته وويل: خو زه غواړم ستا وينې تويې كړم ماته ستا وينه تويول خوند را كوي.

نو عمروبن عبدود پهلوان له ډيرې غوصې له آس را كښته شو او علي رضي الله عنه باندې يې د توري سخت ګذار وكړ او علي رضي الله عنه ورته د څرمنې جوړ شوى ډال مخې ته كړ خو ګذار دومره سخت ؤ چې ډال يې غوڅ كړ او د علي رضي الله عنه سر مبارك زخمي شو.
خو علي رضي الله عنه هم وربانـدې په يو شړق كې داسې وار وكړ، چې د هغه پښه يې د څنګون څخه لوړه ورڅخه وغورځوله او هغه داسې پريوت لكه د قجورې تنه او ټول عورت يې ښكاره شو نو هغه چغې كړې چې يا علي (رضي الله عنه) د الله ﷻ په خاطر او خپلې تربور ولۍ په خاطر نور مې بې عزته مه كړې او غورځيدلو سره يې په شګلينه مځكه داسې دوړې پورته شوې چې ابو سفيان (10000) لښكر ټولو وليد. دې وخت كې رسول الله ﷺ اواز وكړ، چې (الله اكبر) او صحابه كرامو رضي الله عنهم هم د (الله اكبر) چغې كړې نو علي رضي الله عنه ته چې هغه د تربور ولۍ او الله ﷻ قسم ور واچولو نو نور يې پريښود او بيرته راغى او هغه هم هلته سلګئ وهلې نو رسول الله ﷺ ور پورته شو په تندي يې ښكل كړ او ورته ويې ويل: چې افرين زمريه.

دې وخت كې عمر رضي الله عنه ورته وويل: چې زغرې او توره خو به دې ترې راوړې واى د هغه توره او زغرې ډيرې مشهورې دي نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ما چې وليد ټول عورت يې ښكاره شو او ماته يې قسم هم را واچولو، نو ماته حياء راغله چې خپل تربور بې عزته كړم نو ځكه مې پريښود.

بيا دغه غزوة بې له كومې مقابلې الله ﷻ ختمه كړه چې داسې باد پرې راوليږيده، چې خيمې او هر څه يې باد يوړل فقط (9) تنه مسلمانان شهيدان (4) تنه سر كرده كافران مړه شول•.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• كتاب البدايه والنهايه لحافظ ابن كثير، سيرت ابن هشام باب غزوة خندق جلد 4

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه

غزوه احدکې د علي رضي الله عنه بهادري او فضيلت.

کله چې د مکې قريشو د بدر غزا کې (70) تنه سرکرده مشران له لاسه ورکړل او (70) يې اسيران شول نو ابو سفيان رضي الله عنه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې لا مسلمانان شوي نه وو، په مدينه حمله وکړه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې پلار يې مړ شوی ؤ هغه تجارتي قافله کې چې ابو سفيان بن حرب بچ کړې وه ټول مال د قبايلو په هغه خلکو وويشلو، چې د مسلمانانو په ضد ور سره ودريږي، نو دوئ (10000) کسان برابر کړل او را روان شول.
خو رسول الله صلی الله عليه وسلم هم (1600) کسانو سره له مدينې منورې ور ووتل او د احد غرې شاته پريښود، هلته يې (50) تنه تکړه غشي ويشتونکي کښېنول او کله چې کفار راغلل نو دوئ له وړاندې ميدان کې صفونه جوړ کړي وو.

هغه وخت کې به جنګونه منظم وو او خپل سري کارونه به چا نه کول نو اول به تکړه او بهادر پهلوان ميدان ته را ووتل او مقابل طرف ته به هم يو تن ور سره مقابله وکړه چې هر څوک به کامياب شول، نو د هغوئ مورال به اوچت شو او د کاميابۍ چانس به ورته زيات شو خو احد کې کافرانو چې زړونو يې د بدر بنديانو او مړه شوي کسانو سوځولې وه يو دم يرغل وکړ، خو تر ټولو اول علي رضي الله عنه او سهل ابن حنيف رضي الله عنه، ابن الصمه رضي الله عنه، ابودجانه سماک ابن خرشه رضي الله عنه او حمزه بن المطلب رضي الله عنه ور مخته شول.

چې هر طرف ته به يې مخه کړه نو کافران به يې لکه فصل چې ريبې داسې غورځول چې اخير کافرانو شکست وخوړ او ډير مالونه او وسلې يې پريښودلې، خو بل خوا هغه (50) تنه چې د اُحُدْ غره باندې وو، او رسول اللهﷺ ورته ويلې وو، چې هيڅ صورت کې به خپلې مور چې نه پريږدي له هغوئ (40) کسان په دې نيت چې کافران وتښتيدل او غنيمتونه تري پاتې شول له اُحُدْ را کښته شول او فقط لس تنه پاته شول هغوی نا فرماني ونه کړه نو د خالد بن وليد په مشرۍ کافرانو د شاله خوانه ور باندې حمله وکړه او دغه (10) تنو يې سخته مقابله وکړه خو اخر شهيدان شول فقط يو تن چې وسله ور سره خلاصه شوې وه ژوندی يې ونيولو، چې بيا يې وروسته شهيد کړ، نو د دې (40) کسانو د مورچو پريښودلو له وجې د مسلمانانو کاميابي په شکست بدله شوه او د رسول اللهﷺ غابښ مبارک هم شهيد شو او د شهادت درواغجن خبر يې هم خپور شو او حمزه بن عبد المطلب رضي الله عنه هم شهيد شو.

خو بيا هم مسلمانانو وکولای شوه چې کافران له هغه ځايه وشړي.

رسول اللهﷺ چې په خپل تره ډير خپه ؤ نو علي رضي الله عنه بي بي فاطمې رضي الله عنها ته راغی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا اشعار يې وويل:

أَفَاطِمُ أَهَاكِ السَّيفَ غَيْرَ ذَمِيْمٍ

فَلَسْتُ بِرَعْدِ يَدٍ وَّلاَ بِلَئِيْمٍ

لَعَمْرِيْ لَقَدْ اَبْلَيْتُ فِيْ نَصرِ اَحْمَدٍ

وَمَرْضَاةِ رَبٍّ بِالْعِبَادِ عَلِيْمٍ

ترجمه-

يا فاطمې رضي الله عنها دا توره واخله دغه توره کې هيڅ عيب نشته،

نه زه کله ډار شوی يم او نه مې له ويرې لاسونه رپيدلي دي

زما دې قسم وي چې د رسول الله ﷺ د نصرت له پاره ښه په ايمانداري جنګيدلی يم.

او د (الله ﷻ) رضامندئ له پاره مې هره قرباني کړې او په دې الله ﷻ ښه پوهيږي.

← نو رسول الله ﷺ (علي رضي الله عنه) ته وفرمايل: چې تا ښه په بهادری جهاد وکړ، نو سهل بن حنيف رضي الله عنه او ابن الصمة رضي الله عنه، سماک ابن خرشة رضي الله عنه هم ښه ايمانداري او بهادري کړې ده.

که ته وايې چې ما ډير کافران مردار کړي نو هغوئ هم له تا څخه کم نه وو، نو دغه وخت کې جبرايل (ع) راغی او ويې فرمايل: يارسول الله ﷺ اوس د غمرازئ وخت دی چې تاسو شهيدان ورکړي دي يعنې د علي رضي الله عنه دغه اشعار د غرور نه دي نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ياجبرايل (ع) علي رضي الله عنه ته زما مطلب دا دی: چې مغروره نه شي چې ټول جهاد به يې ضايع شي بيا يې وفرمايل: علي رضي الله عنه زما څخه دی يعنې زما تن او وجود دی او زه د علي رضي الله عنه څخه يم نو جبرايل (ع) وفرمايل: زه ستاسو دواړو څخه يم•.

ماشاء الله څومره لوی فضيلت چې علي رضي الله عنه ته الله ﷻ په نصيب کړی دی چې هم د رسول الله ﷺ تن وجود شو او هم د جبرايل (ع)

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• کنزالعمال ج 4 ص 387، اخرجه البزاز قال الهيثمې ج 6 ص 122، وفيه معلي بن عبد الرحمن ضعيف وقال ابن عدي لابأس به.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۴) برخه.

د خيبر غزا.

د خيبر د غزا خصوصيات.

د استشهاد او انتحار فرق.

د خرو د غوښو د حرمت دلايل،

د رسول الله ﷺ دوې معجزې.

د سيدنا علي رضي الله عنه کرامت او نور جالب معلومات.

غزوهٔ خيبر اوله برخه.

غزوة خيبر 624 م 7هجري د حديبې د صلحې لږ وخت وروسته واقع شوې ده،

کله چې مسلمانانو د حديبې صلح وکړه نو رسول الله ﷺ صحابه کرامو ته وفرمايل: چې اوس مونږ د مکې د مشرکينو د خطر څخه په امن شولو نو اوس بايد د دنيا تر ټولو رذيلو خلکو يعنې يهوديانو غم وکړو.

رسول الله ﷺ وفرمايل: چې د خيبر غزا ته به فقط هغه څوک ځي چې د بيعت الرضوان يعنې صلح حديبه کې موجود وو.

نو په دې طريقه د منافقينو د تللو لاره بنده شوه، نو صحابه کرام رضي الله عنهم د خيبر طرف ته ولاړل او هلته ډيرې زياتې مضبوطې قلعه ګانې وې او ټول خيبر تک شين فصلونه او ميوه دارې ونې درلودې او به زياتې فراخه وې نو ځکه يې مسلمانانو ته فتح کول اسانه نه وو او له ډيرو قلعه ګانو څخه (8) قلعه ګانې چې (3) يو خوا ته او (5) بل خوا ته وې او احاديثو کې يې نومونه هم ذکر شوي دي، نو رسول الله ﷺ اولنۍ (3) قلعه ګانو سره (1600) مجاهدين جمع کړل او د يهوديانو سره (10000) تکړه آس ځغلوونکې، غشي ويشتونکې او بې شارې (زيات شمير) پهلوانان وو، چې مقابله کول يې اسانه نه وه، نو يو صحابي رصي الله عنه، رسول الله ﷺ ته راغی ويې ويل: يارسول الله ﷺ دغه ځای دې په خپله خوښه انتخاب کړی دی او که وحې درته شوې ده؟ نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: چې ما پخپله انتخاب کړی دی! چې قلعه ګانو ته نژدې دی او محاصره يې وساتو نو هغه صحابي رضي الله عنه ورته وفرمايل: دغه ځای مناسب نه دی ځکه چې هغوئ مونږ وينې مونږ يې نه وينو که جنګ شروع شي هغوئ په جيګه (لوړه) دي مونږ ويشتلای شي او زمونږ غشي هغوئ نه شي ويشتلای ځکه چې هغوئ نه ښکاري نو بايد ليرې ځای کې ترې ديره واچوو.

نو رسول الله ﷺ دغه مشوره خوښه کړه او لږ ليرې ځای ته ولاړل، دغه وخت شپه وه او د رسول الله ﷺ عادت مبارک دا ؤ چې د شپې ناخبرئ کې يې چاپې نه غورځولې سهار به يې اول خبر ورکړ، چې اسلام قبول کړئ که هغوئ به اسلام قبول نه کړ، نو بيا به يې وربانډې حمله کوله او رسول الله ﷺ د شپې وفرمايل: صبا ته به بيرغ د داسې چا په لاس ورکوم چې (الله ﷻ) او رسول الله ﷺ ور سره مينه کوي.

نو ټولو صحابه کرامو ټوله شپه همدا ارزو کوله چې کاش زه شم چې الله ﷻ او رسول الله ﷺ را سره مينه کوي نو کله چې صبا شو نو رسول الله ﷺ وفرمايل: علي رضي الله عنه چيرې دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ورته وویل: چې د هغه سترګې خوږېږي ډېر تري په عذاب دی نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: ماته یې راولئ هغوئ له لاسه نیولی وو او رایې ووست، نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: زه نن د اسلام بیرغ تاته په لاس کې درکوم چې په حقه به یې استعمالوې نو علي رضي الله عنه وفرمایل: یارسول اللهﷺ قسم دی چې یو قدم وړاندې مخکه هم نه وینم دا به څنګه شي؟

نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: دلته نژدې راشه، نو هغه ورنژدې شو او رسول اللهﷺ ورته خپل مبارک لعاب یا لاړې سترګو کې واچولې او هغه سمدستي روغ شو دا وه د رسول اللهﷺ یوه معجزه.

د (سلمه بن الاکوع رضي الله عنه) نه روایت دی: چې عامر بن الاکوع رضي الله عنه چې کله د خیبر غزا شروع کیدله نو دا اشعار یې وویل:

وَاللهِ لَوْ لَا أَنْتَ مَاهْتَدَيْنَا -

وَلَا تَصَدَّقْنَا وَلَاَصَلَّيْنَا

وَنَحْنُ مِنْ فَضْلِكَ مَاسْتَغْنَيْنَا

فَأَنْزِلَنْ سَكِيْنَةً عَلَيْنَا

وَثَبِّتْ الْاَقْدَامَ أِنْ لَا قَيْنَا

ترجمه: په الله ﷻ قسم که ته نه وی نو مونږ به هدایت موندلی نه وای او نه به مو خیر خیرات ورکړی وای او نه به مو لمونځ کړی وای.

یا الله ﷻ مونږ ستا د مهربانئ څخه بې نیاز نه یو او ورته محتاج یو مونږ باندې د زړه ارام او سکون نازل کړه. او کله چې د دښمن سره مخامخ شو زمونږ قدمونه مضبوط کړه.

نو رسول اللهﷺ وفرمایل: چې دا اشعار چا وویل؟ نو صحابه کرامو ورته وویل: چې عامر رضي الله عنه وویل!

نو رسول اللهﷺ وفرمایل: چې ای عامره رضي الله عنه، الله ﷻ به ستا مغفرت وکړي،

نو عمر رضي الله عنه په اوښ سپور ؤ کله چې یې د رسول اللهﷺ دعا واوریدله نو ویې ویل: چې عامر رضي الله عنه ډیر بهادر انسان دی کاش چې لږ وخت ورکول شوی وای چې مونږ یې د جنګي تجربو څخه فایده حاصله کړی وای.

هر چاته به چې رسول اللهﷺ د جنت او مغفرت دعا وکړه نو هغه به شهید کیده، نو څکه ټول پوه شول چې شهید کیږي به.

کله چې صبا شو نو یهود له کورونو را ووتل چې ویې لیدل چې هر طرف ته مجاهدینو کمین نیولی دی نو بیرته خپلو قلعه ګانو ته وختل او رسول اللهﷺ ورته د اسلام دعوت ورکړ، خو هغوئ انکار وکړ، هغوئ په ځانونو او وسلو ډیر مغروره وو لکه او سني کافران نو یو مشهور پهلوان چې (مرحب)

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوميده د يهودو تر ټولو تکړه ځوان ؤ او هيچا ور سره مقابله نه شوه کولای ميدان ته راووت او مسلمانانو ته يې د مقابلې چلنج ورکړ.

او دا اشعار يې وويل:

قَدْعَلِمَتْ خَيْبَرُ أَنِّيْ مَرَحَبُ

شَاكِيَ السِّلَاحِ بَطَلٌ مُجَرَّبُ

اِذَالحُرُوْبُ أَقْبَلَتْ تَلَهَّبُ

ترجمه: ټول خيبر ته ښه معلومه ده چې زه مرحب يم بهترينه وسله لرم او ښه تجربه کار يم او زما بهادري هغه وخت ښکاره کيږي چې جګړه ګرمه شي.

نو عامربن الاکوع رضي الله عنه ميدان ته د وتلو اجازه واخستله او د هغه جواب کې يې دغه اشعار وويل:

قَدْعَلَتْ خَيْبَرُ أَنِّيْ عَامِرٌ

شَاكِيَ السِّلَاحِ بَطَلٌ مُغَامِرٌ

ټول خيبر ته معلومه ده چې زه عامر رضي الله عنه يم او داسې بهادر يم چې د کفر لښکر ته ورننوځم او هغه کار ور سره کوم چې چا نه وي ور سره کړی !

نو دواړه سره مخامخ شول او مرحب يهودي ډير سخت ګذار ورکړ، چې د عامر رضي الله عنه په ډال کې ښخ شو او بيا عامر رضي الله عنه غوښتل چې په پښو ګذار ور کړي چې پښې تري غوځې کړي خو هغه ټوپ ور ووهه او د عامر رضي الله عنه خپله توره باندې خپله داسې زخمي شو چې شهيد شو.

نو صحابه کرامو ډير افسوس وکړ، چې ده خو خودکشي وکړه ټول اعمال يې خراب شول سلمه بن الاکوع رضي الله عنه رسول الله ﷺ ته په ژړا ورغی چې خلک وايي ستا د ورور ټول اعمال خراب شول او په اوسني اصطلاح ځان وژنه يې وکړه، نو رسول الله ﷺ ورته وويل: چې څوک وايي؟ نو سلمه بن الاکوع رضي الله عنه ورته نومونه واخستل چې دغه صحابه وايي: نو رسول الله ﷺ ورته زيات په غصه شو چې هغوئ ښه نه وايې عامر رضي الله عنه ته دوه اجره دي، (هم غازي دی او هم شهيد دی)•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• ذکره البدايه ج 4 ص 104 من طريق البيهقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت (۱۵) برخه.

او د خیبر د غزا دوهم جزء،

د خیبر په غزا کې د صحابه کرامو رضي الله عنهم د خرو د غوښو خوړلو اراده.

د رسول اللهﷺ معجزات.

او د علي رضي الله عنه کرامت او بهادري،

د خیبر غزا چې ډیره سخته وه تقریبا یوه میاشت وخت یې واخست نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته شو ورځې خوراک ونه رسیده، نو هغه خره چې دوئ بارونه ور باندې راوړي وو حلال کړل او تر دې وخت پورې د خرو د غوښو خوراک عربانو د سخت ضرورت له وجې خوړل او لا حرام شوي نه وو، صحابه کرامو رضي الله عنهم دغه غوښې دیګونو کې واچولې چې پخې یې کړي، کله چې رسول اللهﷺ لوګي (دود) ولید، نو پوښتنه یې وکړه چې دا د څه شي لوګی دی؟ چا ورته وویل: چې صحابه کرامو رضي الله عنهم خره حلال کړي دي او سخت وږي دي غواړي چې ویې خوري! نو رسول اللهﷺ امر وکړ، چې پام کوئ د خرو غوښې حرامې دي چې ویې نه خوری، او غوښې په اور وسوځوئ او دیګونه مات کړئ.

دې وخت کې چې د خرو غوښې نور پخیدلو ته نژدې وې او صحابه کرام هم وږي وو، نو د داسې امر په ځای کول بیخي سخت وو، نو یو صحابي وویل: یارسول الله ﷺ غوښې خو به وسوځوو چې ایره شي خو دیګونه که ومینځو نو پاک به نه شي؟

نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: زه چې څه وایم هغسې وکړئ.

او صحابه کرامو کې هیچا هم د امر سرغړونه ونه کړه غوښې یې وسوځولې او ایره یې کړلې، بیا یې ښخې کړلې او دیګونه یې مات کړل،

کله چې مرحب پهلوان ولیدل چې عامر رضي الله عنه شهید شو نو بیا له کبر او غرور نه په میدان کې تاؤ راتاؤ شو او هماغه اشعار یې تکرار کړل، نو دې وخت کې اسد الله علي رضي الله عنه ورمخې ته شو او دا اشعار یې د هغه د اشعارو مقابل کې وویل:

أَنَا الذِيْ سَمّتْنِيْ أُمّي حَيْدَرَهْ ---كَلَيْثِ غَابَاتٍ كَرِيْهِ المَنْظَرَهْ

أُوْفِيْهِمْ بِالصّاعِ كَيْلَ السّنْدَرَهْ،

ترجمه: زه هغه څوک یم چې مور مې راته ماشوموالي کې د حیدر یعنې د زمري نوم ایښې دی زه د ځنګل د زمري په شان د ټولو ځناورو له پاره تندر په شان خطرناک یم او زه هر څوک یو وار تول کوم بیا هماغسې معامله ور سره کوم او وینه یې داسې تویوم چې داړې وکړي،

نو علي رضي الله عنه رښتیا هم لکه د زمري حمله ور باندې وکړه او اول وار سره یې د مرحب پهلوان سر دوه ځایه کړ او بیا د یهودو لښکر کې ور ننه شو چې هر طرف ته به یې مخ کړ یهودیان به لکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترخي منهي يو خوا او بل خوا غورځيدل يهوديان په منډه اخري قلعه ته په تيښته شول او علي رضي الله عنه ور پسې ؤ نور صحابه كرام رضي الله عنهم هم ور سره شول او يهوديان قلعه ته دننه شول او دروازه يې بنده كړه خو يو يهودي علي رضي الله عنه ته سخت ګذار وركړ، چې د علي رضي الله عنه د لاس څخه ډال وغوځيد ،

د رسول اللهﷺ ازاد شوى غلام ابو رافع رضي الله عنه فرمايي: د بخاري او مسلم شريف حديث دى چې علي رضي الله عنه د خيبر د قلعه دروازه راوويستله او د يهودو له پاره يې ډال ترې جوړ كړ اخير يې لاس كې ونيوله او صحابه كرام رضي الله عنهم ور باندي د خيبر قلعه ته وختل او خيبر فتح شو نو څه يې اسيران او څه يې مړه شول او بعضو جزيه ومنله.

د جابر بن سمره رضي الله عنه نه روايت دى: چې علي رضي الله عنه دروازه وغورځوله نو (7) تنو (كسانو) كوښښ وكړ، چې پورته يې كړي خو ونه توانيدل بيا (49) كسانو كوښښ وكړ، چې بيرته يې د خيبر قلعه له پاره دروازې ځاى كې ودروي خو هغوئ هم نه شوه ټينګولاى اخر (70) كسانو بيرته خپل ځاى كې ودروله.

دا ؤ د علي رضي الله عنه كرامت.

د يهوديانو ډيرې ښځې د مسلمانانو لاس ته ورغلې د عبد الله ابن عباس رضي الله عنهما څخه روايت دى:

چې رسول اللهﷺ هغه وينځې صحابه كرامو ته تقسيم كړلې چې هغه كې د يهودو د مشر حيى بن احطب لور [صفيةؓ] هم وه چې خاوند يې ابي الحقيق او ورور او پلار يې هم وژل شوي وو، هغه د بل صحابي رضي الله عنه برخه كې راغلې وه خو بعضو صحابه كرامو رضي الله عنهم، رسول اللهﷺ ته مشوره وركړه چې دغه [صفيةؓ بنت حيي بن احطب] ستا سره مناسب ده ځكه چې د لوړ اصل خاونده ده نو رسول اللهﷺ هغه صحابي رضي الله عنه، چې دغه بي بي يې په برخه كې رسيدلې وه را وغوښت او ورته يې وويل: ته دغه وينځو كې يوه خوښه كړه كه خپه كيږې نه نو [صفية رضي الله عنها] ماته را كړه او كه خپه كيږې نو ستا حق دى زه يې درنه په زبردستۍ نه اخلم، نو هغه صحابي رضي الله عنه وويل: چې يارسول اللهﷺ زما هم همدا سې اراده وه چې دا ستا سره مناسب ده، نو زه راضي يم دې وخت كې د مرحب پهلوان خور زينب نوميدله (بي بي صفية رضي الله عنها) ته دعوت وركړ هغې ته معلومه وه چې نن رسول اللهﷺ هغې ته ورځي، چې تسلي وركړي ځكه چې خاوند، پلار او ورور يې جنګ كې وژل شوي وو، نو د خپل ورور د انتقام اخستلو له پاره يې د پسه غوښه كې زهر ګډ كړل خصوصا د ولې او پښتيو په غوښو كې، هغې ته چا ويلي وو، چې رسول اللهﷺ د پسه په غوښه كې ولى او پښتۍ زيات خوښ دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو رسول الله ﷺ او بل صحابي (بشربن براء رضي الله عنه) هغه خیمې ته ورغلل چې بي بي [صفية رضي الله عنها] پکې ناسته وه هغې چې د مرحب د خور د زهرو څخه ناخبره وه هغه غوښه یې رسول الله ﷺ ته پیش کړه،

رسول الله ﷺ غوښه را واخستله چې ویې خوري خو غوښه د الله ﷻ په حکم ګویانه شوه چې ما کې زهر دي مه مې خوره خو بشربن براء رضي الله عنه یوه لقمه تیره کړې وه، نو رسول الله ﷺ وفرمایل: چې دې غوښه کې زهر دي مه یې خورئ؛ خو بشربن براء رضي الله عنه، ورته وویل: یارسول الله ﷺ زه یې په خوند پوه شوم خو ستا له شرمه مو بیرته واپس نه کړه نو لږ وخت نه ؤ تیر شوی چې هغه صحابي رضي الله عنه وفات شو.

نو رسول الله ﷺ امر وکړ، چې ټول یهود را جمع کړئ نو هغوئ ټول راوستل رسول الله ﷺ د هغوئ څخه د پلرونو د نومونو پوښتنه وکړه: هغوئ ورته وښودل، نو رسول الله ﷺ ورته وویل: تاسو دروا غ وویل: بیا یې د هر یوه د پلار نومونه ورته واخستل او هغوئ تصديق وکړ، چې همدا سې ده بیا رسول الله ﷺ ورته وویل: چې تاسو به په دوزخ کې څومره یاست؟ هغوئ وویل: لږ اندازه نو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې غلې شئ درواغجنو تاسو به زیات دوزخ کې یاست، بیا رسول الله ﷺ ورته وویل: که پوښتنه در څخه وکړم رښتیا به وو ایاست؟

نو هغوئ وویل: چې هو ځکه که مونږ درواغ وو ایو ته ور باندې پوهیږې، نو رسول الله ﷺ ور څخه پوښتنه وکړه: چې تاسو ما ته غوښه کې زهر اچولي وو؟

هغوئ وویل: هو ! نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: ولې مو اچولي وو؟ هغوئ وویل: چې مونږ فکر کاوه چې ته که رښتیا رسول الله ﷺ یې تا ته به ضرر ونه رسوي او که رسول الله ﷺ نه یې مونږ به دې د غم څخه خلاص شوو•.

نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته چې زیاته غوصه ورغلې وه هر یو به ویل: چې ما ته امر وکړه چې ټول قتل کړم خو رسول الله ﷺ هغوئ معاف کړ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• رواه البخاري عن ابن عباس حدیث رقم 2614 و مسلم حدیث رقم 2190، و رواه حارث عن ابن عباس حدیث رقم 3169 فی البخاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت (۱۶) برخه:

او د خیبر د غزا (۳) برخه.

د مشهور تاجر او شاعر او د رسول الله ﷺ په شان کې سپکاوی کوونکي ابو رافع سلام بن ابي الحقیق د وژلو منصوبه او په هغه د شپې چاپه،

او د رسول الله ﷺ معجزهٔ:

← د عبدالله بن کعب بن مالک رضي الله عنه، څخه روایت دی: چې د انصارو دوه قبیلې اوس او خزرج به همېشه د رسول الله ﷺ سره د زیاتې مینې په خاطر داسې کارونه کول چې دین ور باندې لوړ شي او رسول الله ﷺ خوشحاله شي او دواړه قبیلو به د نیکۍ په کارونو کې یو له بل سره سبقت او وړاندې والی کاوه، نو د اَوْس د قبیلې ځوانانو یو مشهور کافر کعب بن اشرف په دې خاطر ووژلو چې رسول الله ﷺ سره یې زیات عناد درلوده او همېشه به یې د رسول الله ﷺ د زورولو کوښښ کاوه نو د خزرج د قبیلې مشران سره راغونډ شول چې یو داسې نفر ووژني چې د آوس قبیلې سره برابر شي او رسول الله ﷺ ور باندې خوشحاله شي چې هر څومره فکر یې وکړ، نو اخر یې فیصله وکړه چې باید ابو رافع سلام بن ابي الحقیق ووژني ځکه چې ابي الحقیق ډېر مالداره ؤ او د خندق په غزا کې یې کافران لمسولي (هڅولي) وو چې په مدینه منوره حمله وکړي او د هغوئ مصارف یې هم ورکړي وو، بل دغه کافر یو د عربو د تکړه شاعرانو څخه ؤ، چې په خپلو ناولو اشعارو کې به یې د رسول الله ﷺ په شان کې سپکاوی کولو او خلک به یې خندول او زیات عیاش او شرابي انسان ؤ نو د خزرج قبیلې (5) تنه تکړه صحابه کرام وټاکل هغه کسان (عبدالله بن عتیق رضي الله عنه، مسعود بن سنان رضي الله عنه، عبدالله بن انیس رضي الله عنه، ابو قتاده رضي الله عنه او خزاعي بن الاسود رضي الله عنه) وو، او رسول الله ﷺ ته راغلل چې اجازه ترینه واخلي نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: تاسو یې ووژنئ خو تاسو یې د ورځې نه شئ وژلای ځکه چې له ده سره زیات کسان وي او که تاسو یې د شپې وژنئ نو پام کوئ چې ښځې ماشومان ونه وژنئ، نو هغوئ راغلل او خیبر ته داسې وخت را ورسیدل چې ماښام نژدې ؤ نو داسې وخت کې به یهودیانو خپل مالونه له فصلونو راوړل او خپله به هم خپلو مضبوطو قلعه ګانو ته ننوتل نو دغه (5) صحابه کرام په دې فکر کې وو، چې څنګه دغه لوېې قلعه ته چې ابو رافع سلام بن ابي الحقیق پکې دی ورننوځي.

← نو عبدالله بن عتیق رضي الله عنه نور صحابه کرامو رضي الله عنه ته وویل، زه کوم چل جوړوم که کامیاب شوم او د قلعه دننه ولاړم تاسو ته به هم دروازه خلاصه کړم او که ما باندې هغوئ حمله وکړه نو تاسو به راشئ که زه کامیاب شوم نو بیرته به در ووځم.

نو کله چې یهود خپلو قلعه ګانو ته دننه شول نو عبدالله بن عتیق رضي الله عنه، دروازې ته مخامخ داسې کښیناست لکه څوک چې سحرا ګشت ته کښیني او خپل څادر یې ځان باندې واچولو، نو هغه چا چې دروازه بندوله رېغ یې ور باندې وکړ، چې څوک یې؟ ژر داخل شه چې زه دروازه بندوم نو عبدالله بن عتیق رضي الله عنه، فرمایي: زه را پورته شوم هماغسې مې څادر ډډ نیولی ؤ او داسې مې ښکاره کوله، چې پر توګانښ مې لاس کې دی نو دروازه وان دروازه بنده کړه او کیلې ګانې یې د دروازې په سر تاخچه کې کیښودلې او ولاړ، نو کله چې هغه پناه شو ما دروازه خلاصه کړه او زه اندر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـايي يـا زينـې لانـدې کښيناسـتم چـې څـوک مـې ونـه وينـي نـو ابـو رافـع شـراب وڅښـل ډمـو بـه ورتـه سـندرې ويلـې او ګډيـدلې بـه کلـه چـې شـپه پخـه شـوه ټـول خلـک تـرې ولاړل خپلـو کورونـو تـه، دې لويـه قلعـه کـې بيل بيل کورونه وو او ابورافع هم خپل کور ته دننه شو.

نـو مـا ټـولې دروازې دبانـدې طـرف نـه بنـدې کړلـې چـې کـه څـوک چغـې کـړي دوئ بـه نـه شـي راوتـلای، نـو د ابورافـع سـلام بـن ابـي الحقيـق کـوټې تـه ورغلـم او پـه قـراره مـې دروازه خلاصـه کـړه خـو هغـه سـره ښـځه او بچـي هـم وه او زه نـه پوهيـدم چـې دغـه کـافر چيـرې دی او مـونږ رسـول اللهﷺ د ښـځو او ماشـومانو لـه وژلـو منـع کـړي ؤ نـو زه لـه کـوټې بيرتـه راووتـم او سـوچ مـې کـاوه چـې څنګـه دغـه کـافر پـه تيـاره کوټـه کـې معلـوم کړم، نو يو ځل بيا ور دننه شوم او د ښځو په شان اواز مې وکړ، چې زما ګرانه ابورافع ته چيرې يې؟،

هغـه فکـر وکـړ، چـې کومـه ډمـه راغلـې ده نـو وې ويـل: زه دغـه يـم نـو زه د اواز طـرف تـه ورغلـم دا کـافر چـې بـدن يـې تـک سـپين ؤ نـو داسـې ښـکاره شـو لکـه سـپين بالښـت او مـا پرلـه پسـې وارونـه ور بانـدې وکـړل او ده چغـې کـړې ښـځې او ماشـومانو يـې هـم چغـې کـړې نـو زه بيرتـه لـه کـوټې را ووتلـم خـو يقينـې وم چـې مـړ نـه دی.

او ښـځه يـې لـه کـوټې راووتلـه چـې چغـې کـړي مـا هغـه وډاره ولـه چـې چـوپ شـه او بيـا کـوټې تـه دننـه شـوم بيـا مـې غـږ بـدل کـړ چـې (ابورافـع) څـه پيښـه ده ولـې چغـې وهـې؟ نـو هغـه وويـل: مـور در بانـدې بـوره شـه چـا ووهلم؟ سړی را نيسه.

عبـد الله بـن عتيـق رضـي الله عنـه، فرمـايي: زه بيـا ورغلـم او تـوره مـې ورتـه پـه خيټـه کيښـودله او سـربيره مـې ځـان پـرې واچولـو، چـې بـل خـوا ترينـه ووتلـه نـو بيرتـه تـرې راووتلـم او کلـه چـې پـه اندرپايـه يـا زينـه را کښـته کيـدلم نـو چـې اخـر تـه نـژدې شـوم نـو مـا فکـر وکـړ چـې پـوره خلاصـې شـوې خـو خلاصـې نـه وې زمـا سـترګې هـم کمـزورې وې نـو را پريـوتم غـوزار شـوم او پښـه مـې ماتـه شـوه نـو ژر ژر مـې پـه څـادر وتړلـه او بهـر ملګـرو تـه ورغلـم هغـوئ تـه مـې وويـل: مبـارک شـه زه کاميـاب شـوم خـو څنګـه بـه معلومـه کـړو چـې دغـه کـافر مـړ شـو کـه لا ژونـدی دی، نـو دې وخـت کـې بـل صـحابي عبـد الله بـن انـيس رضـي الله عنـه، وويـل: زه بـه معلومـات واخلـم زه بـه تيـاره کـې د دوئ منـځ تـه ورشـم زه د دوئ پـه ژبـه خبـرې کـولای شـم نـو هغـه ولاړ لـه ابــو رافــع خلــک را تــاؤ وه او ښــځې يــې ورتــه ړنــا نيــولې وه او ژړل يــې نــو دا کــافر لا ژونــدی ؤ او ويــل يــې: چـې مـا د عبـد الله بـن عتيـق رضـي الله عنـه، اواز واوريـد لکـه چـې هماغـه راغلـی ؤ نـو مـا اواز بـدل کـړ ورتـه ومې ويل: نه هغه له مدينې دومره ليرې، دې قلعه ته څنګه داخل شو؟

نـو عبـد الله بـن انـيس رضـي الله عنـه، فرمـايي: چـې زه بيرتـه را ووتلـم ورتـه ومـې ويـل: لا ژونـدی دی خـو انتظـار بـه وکـړو چـې صـبا شـي نـو معلومـه بـه شـي، نـو مـونږ هـم هلتـه تـر سـهاره موجـود ؤ چـې چرګـانو اذانونـه وکـړل نـو خلـک د قلعـه ګـانو پـه ديوالونـو وختـل او اعـلان يـې وکـړ چـې (ابورافـع) مـړ شـو نـو مـونږ هم روان شولو.

عبـد الله بـن عتيـق رضـي الله عنـه، فرمـايي: زه پـه ماتـه پښـه داسـې پـه منـډه وم لکـه چـې ماتـه نـه وي نـو کلـه چـې مـدينې منـورې تـه تـه ورسـيدو نـو رسـول الله ﷺ پـه ممبـر ناسـت ؤ کلـه چـې يـې زمـونږ مخونـو تـه وکتـل ويـې فرمايـل: دا مخونـه داسـې معلـوميږي چـې کاميـاب شـوي ياسـت، نـو مـونږ ورتـه وويـل: هـو الحمـد لله مـونږ هغـه ووژلـو خـو مـونږ کـې هـر يـوه يـې د وژلـو دعـوه کوله خـو رسـول الله ﷺ وفرمايـل: تاسـو تـورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړئ نو چې توري يې وکتلې نو ويې فرمايل: وژلى عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، دى خو ثواب کې ټول شريک ياست.

بيا رسول الله ﷺ د عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، په پښه شادر واچولو او دعا يې وکړه نو چې شادر مو اوچت کړ پښه دا سې روغه شوې وه لکه چې بلکل نه وي ماته شوي.

➥ همدغسې احاديث صحاح ستتة کې د براء ابن عازب رضي الله عنه نه هم ذکر شوى دى فقط تفصيل کې لږ فرق لري نو له نيو احاديثو معلومه شوه هر هغه شوک چې د شپې چاپو کې عام مسلمانان وژني ښځې او ماشومان وژني نو هغوئ د دغه نبوي تګلارې خلاف دي اګر که لمونځ کوي، روژه نيسي او حج کوي د يو مشکوک شخص له پاره نورو باندې چاپې اچول، ماشومان ژړول او ښځې بې ستره کول هيڅ دين او مذهب کې نه دى روا•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۱۷) برخه.

د اهل بيتو نذر او روژه.

➥ د يو صحابي رضي الله عنه د علي رضي الله عنه امتحان اخستل او حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه سره د رسول الله ﷺ محبت.

امام قرطبي تفسير قرطبي کې يو حديث نقل کړى دى: اګر چې اشکال پکې شته.

(حسنين رضي الله عنهما) دواړه مريضان شول نو ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او رسول الله ﷺ يې پوښتنې ته ورغلل، نو ابوبکر رضي الله عنه سيدنا علي رضي الله عنه ته وويل: يا اباحسن رضي الله عنه که تا نذر منلى واى نو کيداى شي الله ﷻ دواړه بچي ژر روغ کړي واى، نو علي رضي الله عنه وفرمايل: چې که الله ﷻ مې بچي روغ کړل نو درې ورځې روژې به ونيسم نو بي بي فاطمې رضي الله عنها هم وويل: چې زه به هم درې روژې ونيسم. نو (حسنينو رضي الله عنهما) هم وويل: که مونږ روغ شولو مونږ به هم روژې ونيسو ! نو يوه وينځه د دوئ په کور کې وه (فضة يا ربيبة رضي الله عنها) نو ميدله هغې هم وويل: زه به هم در سره درې روژې ونيسم.

➥ اخير (الله ﷻ) دواړه روغ کړل نو دوئ روژې نيول شروع کړل او علي رضي الله عنه د يو يهودي نه په يو روايت کې قرض اوربشې را واخستلې، بل روايت کې راغلي دي چې علي رضي الله عنه د يهودي ځخه چې شمعون نوميده (وړى) د وريشلو (اوبدلو) له پاره را واخستلې او (بي بي فاطمې رضي الله عنها) يو څه اندازه تيارې کړلې او يهودي ته يې واپس کړلې هغه په مزدورئ کې دومره اوربشې ور کړلې چې پنځه واړه واړه ټيکلي ډوډئ تري پخې شوې، نو هغه يې په ميچن اوړه کړې او ډوډۍ يې ترينه پخې کړې او علي رضي الله عنه مسجد کې رسول الله ﷺ سره ناست ؤ، د روژه ماتي ځخه لږ

• سيرت ابن هشام ج 2 ص 190
وفي البدايه لابن کثير ج 4 ص 137

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړانـدې يـې کـور تـه تشـريف راوړ، کلـه چـې ډوډۍ تـه کښيناسـتل او اذان شـروع شـو نـو د معمـول مطـابق بـه اولـه لقمـه علـي رضـي الله عنـه او چتولـه کلـه چـې يـې لقمـه (ګولـه) خـولې تـه نـژدې کـړه نـو دروازه کـې يـو چـا اواز وکـړ اى اهـل بيـت رسـول الله ﷺ زه مسـکين يـم پـه الله ﷻ قسـم چـې ډيـرې ورځـې مـې اولاد هـيڅ نـه دي خوړلي ماته څه خوراک را کړئ الله ﷻ به عوض کې جنتونه در کړي.
نـو علـي رضـي الله عنـه (فـاطمې رضـي الله عنهـا) تـه وکتـل هغـې ورتـه وويـل: ټـول ور کـړه او هغـه ټولـه ډوډۍ يې ور کړله او دوئ روژې په اوبو ماتې کړلې.

➥ بيـا دوهمـه ورځ هـم بـي بـي فـاطمې رضـي الله عنهـا همدا سـې مـزدورئ بانـدې وړۍ تيـارې کړلـې او بـدل کـې يـې اوربشـې راوړلـې او اوړه يـې کـړې، ډوډۍ يـې ترينـه پخـې کـړې چـې کلـه روژه مـاتې تـه کښيناسـتل بيـا هماغسـې چـا ږغ وکـړ، چـې اى اهـل بيتـو: زه يتـيم يـم پـلار مـې بيعـة العقبـة کـې شـهيد شـوى دى او کـور کـې نهـر يـوو يـو څـه را کـړئ الله ﷻ بـه جنـت کـې بدلـه در کـړي، نـو ټولـو پـه شـريکه هغـه ډوډۍ بيـا هغـه يتـيم ته ور کړه او روژه يې په اوبو ماته کړه.

➥ دريمـه ورځ هـم همدا سـې خبـره تکـرار شـوه چـې روژه مـاتې تـه کښيناسـتل نـو يـو چـا اواز وکـړ، چـې أى اهـل بيتـو زه چـا بنـدي کـړى وم او وهلـم يـې او ډيـرې ورځـې يـې خـوراک نـه را کولـو اوس را خوشـې شـوم ډيـر وږى يـم څـه خـوراک راکـړئ الله ﷻ بـه يـې بدلـه کـې جنتونـه در کـړي نـو بيـا يـې ټولـه ډوډۍ ور کـړه او روژه يـې پـه اوبـو ماتـه کـړه او درى روژې يـې هـم پـوره شـوې خـو د بـي بـي فـاطمې رضـي الله عنهـا نـور طاقـت خـتم شـو نـور يـې وږى نـه شـوې وريشـلې او د يهـودي سـره نـور وړى هـم نـه وې صـبا تـه روژه نـه وه خـو ډيـر وږي وو، نـو علـي رضـي الله عنـه دواړه زامـن لاس نـه ونيـول او رسـول الله ﷺ تـه ورغلـل کلـه چـې د رسـول الله ﷺ نظـر پـرې ولويـده، نـو پـوه شـو چـې وږي دي نـو ټـول د بـي بـي فـاطمې رضـي الله عنهـا کـور تـه راغلـل د هغـې مـلا او شـا دواړه د ډيـرې لـوږې سـره يـو ځـاى شـوې وه او سـترګې يـې ننـوتلې معلوميـدلې، نو رسول الله ﷺ غيرږ کې ونيوله او په ژړا شو
➥ (حسـنين رضـي الله عنـه) هـم پـه ژړا شـول نـو جبرايـل (ع) راغـى او د سـورت الـدهر تـر (9) آيـات پـورې آياتونـه نـازل شـول چـې هغـه کـې د دوئ دغـه کـار د الله ﷻ ډيـر خـوښ شـوئ او د داسـې کولـو صـفتونه پکـې شـوي وو او بدلـه کـې يـې د جنتونـو وعـده شـوې وه چـې دوئ ډيـر زيـات خوشـحاله شـول چـې د دوئ صدقه قبوله شوه.

➥ يـوه ورځ بـي بـي فاطمـه رضـي الله عنهـا ناروغـه شـوه چـا ورتـه د انـار خوړلـو مشـوره ور کـړې وه نـو هغـې علـي رضـي الله عنـه تـه د انـار خـواهش وکـړ، نـو علـي رضـي الله عنـه بـازار تـه ولاړ پـه ټـول بـازار کـې يـې فقـط يـو انـار پيـدا کـړ هغـه يـې را واخسـتې او کـور تـه را روان شـول، لار کـې د يـوې ښـځې پـه غيـږ کـې ماشـوم ؤ هغـه ماشـوم انـار وليـده او چغـې يـې کـړې مـور تـه يـې وويـل: چـې ماتـه انـار راکـړه نـو هغـې ښـځې علـي رضـي الله عنـه تـه وويـل: وروره زوى مـې ډيـر وږى دى دغـه انـار را کـړه چـې ور يـې کـړم. نـو علـي رضـي الله عنـه انـار ورکـړ او خـالي لاس کـور تـه راغـى، بـي بـي فـاطمې رضـي الله عنهـا ورتـه وويـل: لکـه چـې انـار دې پيـدا نه کړ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ورته ويل: ټول بازار کې مې فقط يو دانه پيدا کړ، خو لاره کې يو ماشوم چې زيات وږی ؤ ور مې کړ،

← نو بي بي فاطمې رضي الله عنها وويل: ډير ښه دې کړي دي چې ور کړی دې دی، لږ وخت نه ؤ تير شوی چې، رسول الله ﷺ ته چا د يمن څخه د اوښ يو بار انار را ليږلي وو•،

نو رسول الله ﷺ هغه تقسيم کړي وو او د علي رضي الله عنه د کور برخه (10) دانې انار رسيدلي وو،

نو رسول الله ﷺ يو صحابي رضي الله عنه ته لس انار ور کړل، چې اهل بيتو ته يې يوسي هغه صحابي رضي الله عنه چې هغه انار لمن کې اچولي وو، نو په لار کې يې له ځان سره وويل: نن به علي رضي الله عنه سره ټوکه کوم يو انار بې ترې څنډې (بغل) ته کړ، چې څه وايي؟

او انار يې په بډه ووهه نو هغه صحابي رضي الله عنه راغی دروازه يې وټکوله او علي رضي الله عنه ورته را ووتی هغه ورته وويل: له يمن څخه چا انار را ليږلي وه او ستا برخه کې دا انار رسيدلي دي نو هغه يو يو انار له لمنې رايستل او علي رضي الله عنه خپله لمن کې اچول کله چې (9) پوره شول نو د هغه صحابي رضي الله عنه لمن خالي شوه نو علي رضي الله عنه ورته وويل: بس همدا دي؟

هغه ورته وويل: ولې بس نه دي؟

نو علي رضي الله عنه ورته وويل: دا واخله دا زما نه دي ما نن يو انار خيرات کړ او الله ﷻ فرمايي: چې د يوې نيکۍ بدله په لسو ده له لسو پورته شته خو ښکته نشته.

نو صحابي رضي الله عنه ورته په خندا شو چې ما هم غوښتل چې ټوکه به هم در باندې وکړم او څه به درنه ياد کړم نو راته معلومه شوه چې ستا يقين په الله ﷻ څومره پوخ دی.

زيات وخت به رسول الله ﷺ په لمونځ ولاړ ؤ او (حسنين رضي الله عنهما) به راغلل کله چې به سجدې ته ولاړل، نو له پاسه به پرې سواره شول او رسول الله ﷺ به کله سجده اوږده کړه او کله به يې په قراره کښته کړل.

يو ځل رسول الله ﷺ خطبه ويله چې دواړه لمسيان يې راغلل او د خلکو په اوږو يې پښې اړولې نو رسول الله ﷺ خطبه قطع کړه ورغی دواړه يې را اوچت کړل او ويې فرمايل: چې رښتيا هم اولاد فتنه وي.

او زما دغه دواړه لمسيان د جنت د ځوانانو سيدان دي.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• رواه الهيثمي ج9 ص 177
و اخرجه ابن النجار عن عمير في کنزالعمال ج 7 ص 104
و اخرجه الطبراني ايضاً و اخرجه الحاکم ج 3 ص 169 وصححه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۸) برخه.

د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب:

د رسول الله ﷺ د (حسنينو رضي الله عنهم) سره محبت:

د ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او ابوهريره رضي الله عنه د حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه سره محبت:

← کله چې رسول الله ﷺ د تبوک غزا ته چې جيش العسرة هم ورته وايي تياري وکړه نو علي رضي الله عنه يې خپل ځای ناستی وټاکه چې خلکو ته به دين ښايي او د هغوئ ضرورتونه به پوره کوي او که د دښمن له خوا کومه خطره وه مقابله به يې کوي، نو علي رضي الله عنه ورته په ژړا شو چې يارسول الله ﷺ تا په ما باندې ښځه ګومان وکړ، چې زه دې ښځو، ماشومانو او سپين ږيرو سره پريښودم او د جهاد د مقدسې فريضې دې محروم کړم.

← نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ايا ته په دې راضي نه يې چې زه لکه موسی (ع) شم او ته راته لکه هارون (ع) شې خو فقط دومره فرق دی چې هارون (ع) نبي ؤ او زما نه بعد نبي نشته.

← لکه څنګه چې موسی (ع) کوه طور ته تللی نو خپل ورور هارون (ع) يې په خپل ځای وټاکی نو ما هم ته وټاکلې، نو دې خبرې سره علي رضي الله عنه خوشحاله شو.

← طبراني د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت نقل کړی دی: چې يوه ورځ مونږ د جهاد له پاره وتلي وو، هغې کې ښځو هم اشتراک درلود او بي بي فاطمه رضي الله عنها هم پکې وه، يو ځای کې رسول الله ﷺ د (حسنينو رضي الله عنهم) د ژړا اوازونه واوريدل نو رسول الله ﷺ ورغی پوښتنه يې وکړه چې دوئ ولې ژاړي؟ نو بي بي فاطمې رضی الله عنها ورته وويل: چې وږي او تږي دي زما شيدې هم نشته او به هم نشته نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چا سره مشک کې او به نشته؟

بيا ټولو وکتل خو چا سره هم او به نه وې بيا رسول الله ﷺ د پردې اخوا ته د ښځو ځای ته چې ښځې پکې ناستې وې ورغی او حسن رضي الله عنه يې په غيږ کې خپلې سينې مبارکې سره ونيولو او خپله ژبه مبارکه يې د هغه خوله کې ورکړه نو هغه يې رودل شروع کړل تر هغه چې موړ شو او تنده يې ماته شوه بيا يې وفرمايل: حسين رضي الله عنه هم راوړئ هغه سره يې هم همداسې وکړل.
نو ايا د چا خيټې ته چې د رسول الله ﷺ لاړې يا لعاب داخل شوي وي د هغه به څومره فضيلت وي؟

← د عقبة بن حارث رضي الله عنه څخه روايت دی: چې يوه ورځ مونږ د رسول الله ﷺ د وفات څخه څو ورځې بعد د ماز ديګر د لمونځ نه بعد په لاره کې روان ؤ، ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او علي رضي الله عنه هم را سره وو، چې حسن بن علي رضي الله عنهما ماشومانو سره لوبې کولې نو ابو بکر رضي الله عنه هغه را ونيولو غيږ کې يې کښينولو، بيا يې دا اشعار وويل:
بِأَبِیْ أَنْتَ شَبِيْهَ بِالنَّبِيْ -لَيْسَ شَبِيْهَا بِعَلِيْ ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما دې مور او پلار له تا قربان شي ستا شکل او صورت کې د نبيﷺ په شان دی، د علي رضي الله عنه په شکل نه يې، نو علي رضي الله عنه ورته وخندل.

➥ د عمير بن اسحاق رضي الله عنه، نه روايت دی: چې ابوهريره رضي الله عنه (حسن رضي الله عنه) سره ملاقات وکړ، ورته يې وويل: لمن پورته کړه نو هغه لمن پورته کړه نو ابوهريره رضي الله عنه يې په خيټه يا نوم باندې خوله کيښودله او مچې يا ښکل کړ، بيا يې وفرمايل: چې ما رسول اللهﷺ ليدلی ؤ چې همدا سې يې ښکل کړ،

➥ د طبراني رضي الله عنه يو روايت کې ليکلي دي: چې ابوهريره رضي الله عنه پخپله د حسن بن علي رضي الله عنهما لمن اوچته کړه او د هغه خيټه يې ښکل کړه.

➥ د مقبري رضي الله عنه څخه روايت دی: چې مونږ د ابوهريره رضي الله عنه سره ناست وو، چې {حسين رضي الله عنه} راغې او سلام يې واچولو، خو د ابوهريره رضي الله عنه ورته پام نه شو نو مونږ ورته وويل: چې (حسين بن علي رضي الله عنهما) در باندې سلام واچولو، نو ابو هريره رضي الله عنه ور پورته شو ورته يې وويل: وعليكم السلام يا زمونږ بادار؛ نو مونږ له ابوهريره رضي الله عنه پوښتنه وکړه چې تا خو ورته بادار وويل: نو ته خو غلام نه يې چې بادار دي شو؟ نو ابوهريره رضي الله عنه وفرمايل: چې ما له رسول اللهﷺ څخه اوريدلي: چې (اَلْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةْ)

{حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه} د جنتيانو د ځوانانو باداران دي.

➥ د سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روايت دی: چې زما سره مسجد نبويﷺ کې دوه تنه ناست وو او هغوئ د علي رضي الله عنه په باره کې خبرې شروع کړې، دې وخت کې رسول اللهﷺ تشريف راوړ او خبرې يې واريدلې نو زيات په غوصه شو بيا يې وفرمايل: زه د الله ﷻ څخه پناه غواړم په تاسو څه وشول؟ چا چې علي رضي الله عنه ته تکليف ورسولو، نو هغه ما ته تکليف ورسولو•.

نوټ: د اهل بيتو سره مينه د ايمان برخه ده که څوک ور سره مينه نه لري هغه مسلمان نه دی خو مينه هم همدومره چې صحابه کرامو رضي الله عنهم ور سره لرله،

او دومره مينه چې سړی کفر ته ورسوی رواء نه ده، شيعه ګان چې ځانونه د اهل بيتو سره د مينې اظهار کوي اصل کې همدوئ اهل بيت وژلي همدوئ د عبد الله بن سبأ يهودي په لاره روان دي همدوئ دي چې د اسلام په تاريخ کې اهل سنتو ته زيات زيان رسولی دی، همدوئ دي چې اوس يې هم ټولو اسلامي ملکونو کې د جنګونو اور تازه ساتلی دی، همدوئ دي چې ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه، عثمان رضي الله عنه، بي بي عايشه رضي الله عنها ته کافران وايي، همدوئ دي چې رسول اللهﷺ باندې د لسو سيپارو قرآن د غلا کولو الزام لګوی دی، همدا شيعګان دي چې جبرايل (ع) ته غلطي وحي راوړلو نسبت کوي.

لکه څنګه چې دنيا کې الله ﷻ په خپل ځان مسلط کړي اخرت کې يې هم ذليله غواړو.

• اخرج ابن عساكر عن ابن عباس نحوه ج 4 ص 24 وفي كنز العمال ج 7 ص 69 كذا لك في البدايه ج 7 ص 358 و اخرج البزار رجاله رجال صحيح وايضا رواه ابن اسحاق في كتابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۹) برخه:

او حسنينو رضي الله عنه سره د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت:

← د عامر بن سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روايت دی: چې ماته خپل والد (سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه) وويل: چې ماته (معاويه بن ابي سفيان رضي الله عنهما) وويل: ته د علي بن ابي طالب رضي الله عنه په باره کې ولې چوپه خوله پاته يې؟ هيڅ خبره ور پسې نه کوې؟

نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه فرمايي: ما ورته وويل: څنګه به ور پسې څه ووايم ما ته د دغه خبرې د رسول الله ﷺ معلومې دي چې فرمايلي يې دي:

اول: کله چې د تبوک غزا څخه د پاتې کيدلو وخت کې علي رضي الله عنه ته يې وويل: ته ماته داسې يې لکه د موسی (ع) له پاره هارون (ع) خو زما څخه وروسته نبي نشته او هارون (ع) نبي ؤ.

دوهم: چې کله د خيبر د غزا په شپه (رسول الله ﷺ) وفرمايل: چې صبا ته به بيرغ د داسې چا په لاس ور کوم چې (الله ﷻ) او (رسول الله ﷺ) ور سره مينه کوي چې کله صبا شو ما کوښښ وکړ او لاس مې اوږد کړ، چې بيرغ را واخلم او د دغه فضيلت ماته ورسيږي خو رسول الله ﷺ راته وويل: چې علي بن ابي طالب رضي الله عنه را وغواړه او ما هغه راوست، بيرغ يې ورکړ او الله ﷻ خيبر د هغه په لاس فتح کړ.

دريم: دا چې رسول الله ﷺ ورته خپله لور د جنت د ښځو سرداره په نکاح کړې ده.

څلورم: کله چې د مباهلې ايات نازل شو چې تاسو هم خپل زامن او ښځې را وغواړئ او خپله هم حاضر شئ بيا مباهله وکړئ.

نو رسول الله ﷺ (علي رضي الله عنه، فاطمه رضي الله عنها، حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه) را وغوښتل او ويې فرمايل: دا زما اهل او عيال دي.

پنځم: رسول الله ﷺ فرمايلي: د چا چې علي رضي الله عنه دوست وي هغه زما دوست دی.

بيا سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه، وفرمايل: څوک چې دومره فضيلت لري نو څنګه به بدې خبرې ور پسې وکړم؟

← د عبد الرحمن اصبهاني رضي الله عنه څخه روايت دی: چې، د رسول الله ﷺ د وفات څخه وروسته يوه ورځ ابوبکر رضي الله عنه د جمعې خطبه ويله او ممبر باندې ناست وو، نو حسن بن علي رضي الله عنهما پورته شو ورته يې وويل: زما د بابا د ممبر نه کښته شه دا زما بابا ته جوړ شوی دی، نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: زويه چا درته وويل: چې داسې ووايه؟ نو علي رضي الله عنه پورته شو ورته يې وويل: يا امير المؤمنين په الله ﷻ قسم دی چې ما ورته نه دي ويلي !

← ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: هو زه يقيني يم چې ته رښتيا وايې تا ورته نه دي ويلي او دی هم رښتوني دی دا ممبر د ده د بابا دی بيا ابوبکر رضي الله عنه له ممبر څخه کښته شو او حسن رضي الله عنه يې له لاس را ونيولو او ښکل يې کړ، او بيا يې په ممبر له ځان سره کښيناوه.

← همداسې حديث د (عروة رضي الله عنه) څخه هم روايت شوی: چې (حسن رضي الله عنه) راغی او ممبر ته وخوت او ابوبکر رضي الله عنه ته يې همداسې خبره وکړه چې دا زما د بابا ممبر دی ته ترې را

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېنــــته شـــه، ابـــوبکر رضـــي الله عنـــه ورتـــه وويـــل: تـــه رښـــتيا وايـــې او تـــه ملامـــت نـــه يـــې خـــو زه دغـــه موجـــودو خلکو کښېنولی يم او ستا پلار علي رضي الله عنه هم پکې دی که دوئ وغواړي زه به کښېنته شم.

د ابـــو البختري رضـــي الله عنـــه څخـــه د (حســـين بـــن علـــي رضـــي الله عنهمـــا) پـــه بـــاره کـــې ذکـــر شـــوی دی چـــې عمـــر رضـــي الله عنـــه خطبـــه ويلـــه او حســـين رضـــي الله عنـــه ورتـــه راغـــی چـــې کښـــته شـــه دا زمـــا د بابـــا ممبـــر دی تـــه دی د خپـــل بابـــا پـــه ممبـــر کښـــينه، نـــو عمـــر رضـــي الله عنـــه ورتـــه پـــه ژړا شـــو او ورتـــه يـــې وويـــل: تـــه رښـــتيا وايـــې دا ســـتا د بابـــا ممبـــر دی او زمـــا بابـــا ممبـــر نـــه درلـــوده، خـــو تـــا تـــه چـــا وويـــل چـــې دا خبـــره وکـــړه؟ نـــو علـــي رضـــي الله عنـــه پورتـــه شـــو او حســـين رضـــي الله عنـــه تـــه يـــې وويـــل: چـــوپ شـــه غـــداره زه بـــه تـــا ســـره کـــور کـــې ګورم.
نـــو عمـــر رضـــي الله عنـــه ورتـــه وويـــل: پـــام کـــوه زمـــا بچـــي تـــه څـــه ونـــه وايـــې دې رښـــتيا وايـــې او بيـــا يـــې لـــه ځـــان ســـره ځنـــګ کـــې پـــه ممبـــر کښـــيناوه او چـــې کلـــه يـــې خطبـــه خلاصـــه کـــړه او لمـــونځ وشـــو نـــو عمـــر رضـــي الله عنـــه حســـين رضـــي الله عنـــه يـــې لـــه لاس ونيـــو او خپـــل کـــور تـــه يـــې بوتلـــو هلتـــه يـــې خـــوراک ور بانـــدې وکـــړ، بيـــا يـــې ورته وويل: چې کله کله زما کور ته راځه چې مونږ ستا په ليدلو مشرف کيږو.•

⨀⨀⨀⨀⨀⨀⨀

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۰) برخه.

➥ حليـــة الاوليـــاء نقـــل کـــړی دي چـــې يـــوه ورځ علـــي رضـــي الله عنـــه د خپـــل کـــور تـــر ځنـــګ ناســـت وو او يـــو مســـکين ورتـــه راغـــی ورتـــه يـــې وويـــل: وږی يـــم څـــه را کـــړه نـــو علـــي رضـــي الله عنـــه ورتـــه وويـــل: دې مخـــامخ کـــور تـــه ورشـــه مســـکين چـــې ورتـــه وکتـــل چـــې وچـــه ډوډۍ اوبـــو کـــې لمـــدوي او چـــې نرمـــه شـــي بيـــا يـــې خـــوري نـــو تعجـــب کـــې شـــو فکـــر يـــې وکـــړ، دا هـــم کـــوم غريـــب دی کلـــه چـــې د علـــي رضـــي الله عنـــه کـــور تـــه ولاړ او ږغ يـــې وکـــړ چـــې فقيـــر يـــم وږی يـــم څـــه راکـــړئ نـــو، ربيبـــة رضـــي الله عنهـــا وينځـــې ورتـــه خـــوراک راوړ نـــو دغـــه فقيـــر چـــې خـــوراک وليـــد خـــوښ يـــې شـــو نـــو ورتـــه يـــې وويـــل: کـــه لـــږ نـــور را کـــړئ نـــو دلتـــه يـــو بـــل فقيـــر هـــم اوبـــو ســـره وچـــه ډوډۍ خـــوري او فقيـــر علـــي رضـــي الله عنـــه طـــرف تـــه اشـــاره وکـــړه، نـــو وينځـــې ورتـــه وخنـــدل ورتـــه يـــې وويـــل: هغـــه خـــو د دغـــه کـــور مالـــک او کـــور والا دی خپلـــه وچـــه ډوډۍ خـــوري خـــو مســـکينانو تـــه ښـــه ډوډۍ ور کوي.

➥ د صـــفوري رضـــي الله عنهـــا نـــه روايـــت دی: اګـــر چـــې حـــديث کـــې ضـــعف شـــته چـــې اهـــل بيـــت د څـــو ورځـــو نهـــر (وږي) وو او څـــه يـــې نـــه وو خـــوړلي نـــو نـــور يـــې طاقـــت نـــه ؤ، بـــي بـــي فـــاطمې رضـــي الله عنهـــا خپـــل يـــو ټکـــری علـــي رضـــي الله عنـــه تـــه ورکـــړ، چـــې اســـتعمال کـــړی يـــې لا نـــه وه او کـــوم ځـــای نـــه ورتـــه هديـــه راغلـــې وه چـــې خـــرڅ يـــې کـــړي او کـــور تـــه ور بانـــدې څـــه خـــوراکي شـــيان راوړي نـــو علـــي رضـــي الله عنـــه هغـــه بـــازار تـــه يـــووړه او پـــه درې درهـــم يـــې خـــرڅ کـــړ او غوښـــتل يـــې چـــې خـــوراکي شـــيان راونيســـې نـــو يـــو فقيـــر ورتـــه مخـــې

• کذا في البداية ج 4 ص 339
و ذکر الهيثمي ج 9 ص 130
و کذالک اخرج احمد في مسنده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــه شــو او ســوال او زارئ يــې شــروع كــړې دومــره فريــاد يــې ورتــه وكــړ، چــې زړه يــې پــرې وخوږيــده نــو درې واړه درهم يې هغه ته ور كړل او خالي لاس كور ته را روان شو.

لاره كې يـو داسـې سـړی ورتـه مخـې تـه راغـی چـې اوښ يـې لـه مهـاره نيـولی ؤ نـو علـي رضـي الله عنـه تـه يـې سلام واچولو، بيا يې ورته وويل: اوښ نه اخلې چې در باندې خرڅ يې كړم؟

نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه مسـكی شـو چـې مـا سـره روپـۍ نشـته پـه څـه يـې واخلـم هغـه نفـر ورتـه وويـل: پـه نيتـه يـې در كـوم بيـا بـه روپـۍ را كـړې او ارزانـه يـې هـم در كـووم، نـو علـي رضـي الله عنـه ترينـه پـه (100) درهـم واخسـت او نيتـه يـې ور سـره معلومـه كـړه اوښ يـې كـور تـه روان كـړ لاره كـې بـل سـړی ورتـه پيـدا شـو پوښـتنه يـې ترينـه وكـړه چـې اوښ نـه خرڅـوې؟ نـو علـي رضـي الله عنـه فكـر وكـړ، چـې خـرڅ بـه يـې كـړم نـو ورته يې وويل: خرڅوم يې!

خرڅـوم! پـه څـو يـې اخلـې؟ هغـه نفـر ورتـه وويـل تـا پـه څـو اخسـتی دی ربښـتيا خبـره وكـړه نـو بيـا ګټـه در كـوم، علـي رضـي الله عنـه ورتـه وويـل: مـا پـه سـل اخسـتی دی تـه څـومره ګټـه را كـوې؟ هغـه نفـر ورتـه وويـل (60) روپۍ ګټه در كوم نو په (160) درهم يې خرڅ كړ او هغه سړي اوښ روان كړ.

كلـه چـې علـي رضـي الله عنـه كـور تـه روان شـو فكـر يـې وكـړ، چـې اوس خـو هغـه سـړي تـه مخكـې لـه وختـه روپـۍ ور كـول پكـار دي لـه چـا مـې چـې اوښ اخسـتی دی، خـو نـه يـې كـور راتـه معلـوم دی او نـه يـې نـوم (100) درهـم يـې لـه ځـان سـره كـړل او (60) درهـم يـې بـي بـي فـاطمې رضـي الله عنهـا تـه ور كـړل هغـې ترينـه پوښتنه وكړه دومره روپۍ دې له كومه كړې؟

نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه خپلـه قصـه بيـان كـړه هغـه هـم حيرانـه شـوه، نـو علـي رضـي الله عنـه روان شـو چـې لـه رسـول الله ﷺ څخـه پوښـتنه وكـړي چـې دغـه قرضـداری څنګـه پيـدا كـړم چـې روپـۍ يـې وركـړم، كلـه چـې رسـول الله ﷺ تـه مخـامخ شـو نـو رسـول الله ﷺ ورتـه پـه خنـدا شـو بيـا يـې ورتـه وويـل: نـن خـو دې ډيـرې روپۍ ګټلي؟ نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ولې ته خبر شوی يې؟

نـو رسـول الله ﷺ ورتـه وويـل: هـو، نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وويـل: نـو اوس راتـه ووايـه چـې قرضـداری بـه څنګـه پيـدا كـړم؟ نـو رسـول الله ﷺ ورتـه وفرمايـل: د لټولـو ضـرورت يـې نشـته هغـه خرڅـوونكی جبراييـل (ع) او اخستونكی ميكاييل(ع) وه[•].

الله ﷻ ته ستا صدقه خوښه شوې وه ځكه يې هغه دواړه درته د انسانانو په شكل را ليږلي وو.

دا ؤ د الله ﷻ او رسول الله ﷺ د علي رضي الله عنه سره محبت.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

[•] كتاب الاستيعاب ج 1 باب عشرة مبشرين بالجنة
حلية الاولياء باب فضايل علي بن ابي طالب

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۱) برخه.

د علي رضي الله عنه انصاف.

➥ کليب رضي الله عنه فرمايي: چې د اصفهان نه علي رضي الله عنه ته مال راغی چې د اوه (7) تنو سردارانو يا مشرانو له پاره خاص ؤ، نو هغه کې يو پاستې وچه ډوډۍ هم وه نو کله چې علي رضي الله عنه هغه تقسيموله، نو هغه يو وچ شوی پاستې يې هم (7) برخې کړ بيا يې ور باندې قرعه يا پچه واچوله چې د چا به کومه برخه ور سيد له هغه به يې ور کړله.

➥ د عبد الله هاشمي رضي الله عنه څخه روايت دی: چې علي رضي الله عنه ته دوی ښځې سوال ته راغلې، يو اصيله وه او يوه ازاده شوې (عجمه) وينځه وه نو علي رضي الله عنه، يوې ته (40) درهم او يوه بوری غله ور کړه هغه ازادې شوې (عجمی) وينځې (40) درهم او يوه بوری غلهْ واخستله او ولاړله خو هغه بله ښځه هم هلته ولاړه وه بيا يې علي رضي الله عنه، ته وويل: يا اميرالمؤمنين (رضي الله عنه) زه اصيلة عربه يم تا زه د يوې ازادې شوې (عجمی) وينځې سره برابره کړم؟

ايا داسې کول حق دي؟ نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ما چې قرآن او سنت رسول الله ﷺ کې فکر وکړ، نو ما ته د اسماعيل (ع) او اسحاق (ع) په اولاد کې کوم فرق معلوم نه شو يعنې عرب د اسماعيل (ع) او عجم د اسحاق (ع) اولاد دواړه الله ﷻ ته يو برابر دي فضيلت په تقوی کې دی.

➥ د علي بن ربيعة رضي الله عنه نه روايت دی: چې (جعده بن هبيره رضي الله عنه) علي رضي الله عنه ته راغی چې تا ته دوه تنه راغله او تر منځ يې شخړه وه، دغه يوه ته، تاسو د خپل ځان مال اولاد نه ګران او محبوب ياست او دغه بل ته که ته په لاس ورشې او وس يې در باندې ورسيږي نو تا به حلال کړي، خو چې تا فيصله وکړه نو د هغه چا په حق کې دې وکړه چې ستا دښمن ؤ، نو علي رضي الله عنه {جعده بن بهيره رضي الله عنه} په سينه کې په سوک ووهه بيا يې ورته وويل: دغه فيصلې کول د چا له پاره نه وي چې هر رقم غواړم ويې کړم دا په قيامت کې پوښتنه کيږي چې په حقه دې فيصله کړې که ناحقه نو زه نه غواړم چې الله ﷻ ته مختورن ورشم. بيا يې وفرمايل: چا چې دوه کسانو تر منځ فقط د قجورې يوه دانه هم تقسيم کړه نو د قيامت په ورځ به افسوس کوي.

نو اوس زمونږ ملک صاحبان او نور مشران چې د خلکو جرګې کوي بايد دې حديث ته متوجه و اوسي يا قاضي صاحبان چې په رشوت فيصلې کوي د هغوئ به څه حال وي؟

➥ د علي رضي الله عنه څخه روايت دی: چې زه رسول الله ﷺ يمن ته د قاضي په صفت ليږلم نو ما ورته وويل: يارسول الله ﷺ زما عمر کم دی او هلته مشران صحابه کرام رضي الله عنهم شته ما ته به دغه قضاء ډيره سخته وي !

نو رسول الله ﷺ راته په سينه لاس را تير کړ او دعا يې راته وکړه، نو په الله ﷻ قسم چې بيا ما ته هيڅ مشکل نه دی پيدا شوی چې هر قسم قضيه به راغله زه به ور باندې پوهيدلم.

➥ د اصبغ بن نباته رضي الله عنه څخه روايت دی: چې علي رضي الله عنه ته يو نفر راغی ورته يې وويل: يا اميرالمؤمنين (رضي الله عنه) زما يو ضرورت دی او هغه مې الله جل جلاله ته پيش کړی که

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـا هغـه پـوره کـړ، نـو د الله جـل جلالـه ثنـا صـفت بـه وکـړم او سـتا شـکريه بـه اداء کـړم او کـه تـا پـوره نـه کـړای شـو نـو هـم د الله ﷻ ثنـا صـفت بـه وکـړم او تـا بـه معـذور وګـڼم نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وويـل: کاغـذ خـو نشـته خـو خپـل ضـرورت دې پـه مځکـه وليکـه ځکـه چـې ځـوک سـوال کـوي نـو پـه مـخ کـې يـې يـو قسـم ذلالـت ښـکاره کيـږي او زه نـه غـواړم تـه د چـا پـه وړانـدې ذليـل ښـکاره شـې نـو هغـه سـړي خپـل مشـکل پـه مځکـه وليکلـو او علـي رضـي الله عنـه ولوسـت نـو هغـه يـو دينـداره شـخص او يـو مخـور مشـرؤ خـو حـالاتو مجبـوره کـړی ؤ چـې علـي رضـي الله عنـه تـه يـې سـوال وکـړ، نـو علـي رضـي الله عنـه لـومړی خپلـه چپنـه را وغوښـتله هغـه يـې ورکـړه نـو هغـه لـه خوشـحالۍ اشـعار وويـل: چـې معنـی يـې دا ده تـا ماتـه چپنـه را کـړه او په اغوستلو به زړه شي خو الله ﷻ به يې عوض کې دا سې لباس در کړي چې هغه به نه زړيږي.

بيـا علـي رضـي الله عنـه ورتـه (100) اشـرفۍ ورکړلـې نـو صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم ورتـه وويـل: يـوه چپنه او (100) اشرفۍ ډيرې نه دي چې تا ورکړې•؟

نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وفرمايـل: چـې مـا لـه رسـول الله ﷺ څخـه اوريـدلي دي چـې هـر چـا سـره بـه د هغـه د حيثيـت مطـابق چلنـد کـوئ، بعضـي د خلکـو سـوال کـول شـغل او کـار وي کـه ښـه مالـدار هـم وي دغـه کـار نـه پريـږدي خـو بعضـي سـوالګر ربښـتيا مجبـور وي نـو کـه درتـه معلومـه شـوه چـې ربښـتيا مجبـور دي نـو زيات کومک ور سره وکړئ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۲) برخه.

(1) شيعه ګان څنګه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي؟

(2) يو شيعه ته د (سعدبن ابی وقاص رضي الله عنه) ښيرا او سمدستي مړ کيدل.

← علـي بـن ابـي طالـب رضـي الله عنـه يـوه ورځ کوفـه کـې ؤ چـې چـا ورتـه وويـل: چـې د عبـد الله بـن سـبأ يهـودي فرقـه وايـي: چـې تـا (اميرالمـؤمنين ابـوبکر رضـي الله عنـه)، (اميرالمـؤمنين عمـر رضـي الله عنـه) او (اميرالمـؤمنين عثمـان رضـي الله عنـه) تـه بـد او رد ويلـي دي؟ نـو ځکـه مـونږ هـم ور پسـې بـد وايـو، نـو علي رضي الله عنه ممبر ته وخت او ويې ويل: چې ما غوښتل د ابن سبأ فرقه ټول له توري تير کړم.

چـې دوئ مـا پسـې داسـې خبـرې کـوي چـې زه تـرې خبـر نـه يـم زه د الله ﷻ څخـه پنـاه غـواړم چـې د رسـول الله صـلی الله عليـه وسـلم دوه خسـرانو او زوم پسـې خبـرې وکـړم هغـوئ د عشـره مبشـره څخـه دي هغـوئ زمـا څخه افضل دي.

خـو زه دې کـار لـه پـاره لـومړی اعـلان کـوم چـې هـر چاتـه پـه لاس ورغلـل مـړه يـې کـړئ، چـا تـرې پوښـتنه وکـړه چـې هغـوئ خـو سـتا صـفتونه کـوي نـو علـي رضـي الله عنـه وفرمايـل: دوئ ماتـه هغـه او صـاف بيـانوي چـې هغـه پـه مـا کـې نشـته، دوئ زه د ربوبيـت درجـې تـه رسـولی يـم، او زه لـه دوئ بيـزار يـم دوئ دې لـه دې

• کتاب الاصابة ج 4 ص356
وذکر ابن عساکر مثل ذالک
وفي کنزالعمال ج3 ص324

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکه وويستل شي کنه نو يو به هم ژوندی پرې نږدم بيا يې لاس پورته او دعا يې وکړه چې يا الله ﷻ دغه د عبدالله ابن سباء پيروان پخپلو ځانونو مسلط کړې همدا سې دعا يې کوله او خلکو ور باندې آمين ويل همدا وجه ده چې الله ﷻ اوس په خپلو ځانونو مسلط کړي دي.

➥ د (ابونجيح رضي الله عنه) څخه روايت دی: چې امير معاويه رضي الله عنه چې د شام حاکم ؤ حج ته راغلی ؤ، نو ده سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ته وويل: مونږ جهاد کې مشغول يو او د حج ارکان واجبات او سنت را څخه هير وي راشه زه طواف کوم ته راته ګوره که کومه غلطي کوم اصلاح يې کړه.
نو هغه طواف وکړ او بيا يې سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه خپل کور ته بوتلو او خپل تخت باندې يې کښيناوه بيا يې غوښتل چې د علي رضي الله عنه په باره کې څه وواېي خو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ورته په غصه شو او ورته ويې ويل: ته هغه چا پسې خبرې کوې چې د رسول الله ﷺ د لور نکاح ور سره د الله ﷻ په خوښه شوې ده.

✎ ځوانانو کې اول مسلمان دی.

✎ د هارون (ع) سره تشبيه ورکړل شوې ده.

✎ د خيبر فتح د ده پلاس شوې ده.

✎ (اسد الله) لقب ور کول شوی دی.

✎ اولنی لمونځ کوونکی دی چې رسول الله ﷺ سره څنګ کې ولاړ دی، او لمونځ يې کړی دی.

بيا يې ورته وويل: نن نه بعد به ستا کور ته رانه شم او ترې را پورته شو او څادر يې ټک ووهه او له ډيرې غصې ځان سره غرېده.

➥ ابوهريره رضي الله عنه فرمايي: چې زه د دمشق بازار کې ګرځيدم يو ځای ته ورسيدم چې ډير خلک را جمع دي او يو تن په آس سپور دی او د علي رض په باره کې داسې خبرې کوي چې اصلاً هغه کې نشته او اولنيو درې واړو خليفګانو پسې ښکنځل کوي.

نو دې وخت کې سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه راغی پوښتنه يې وکړه چې څه خبره ده؟ خلکو ورته وويل: چې دغه سړی د عبدالله بن سبا پيرو دی يعنې شيعه دی، علي رضي الله عنه ته داسې او صاف بيانوي چې پکې نشته او ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او عثمان رضي الله عنه ته ښکنځل کوي.

نو ورغی او خلکو کې ور ننه شو خلکو ځای ور کړ او ورته يې وويل: چې زه يو څو پوښتنې کوم؟
هغه ورته وويل: وکړه څه وايې؟
نو سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه ورته وويل: ايا رسول الله ﷺ هر کار کې استخاره نه کوله؟
نو هغه نفر ورته وويل: هو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ورته وويل: چې ضرور به رسول اللهﷺ د (بي بي عايشې رضي الله عنها او بي بي حفصې رضي الله عنها) د نكاح له پاره استخاره كړې وي نو چې الله ﷻ د خسرګانو جوړيدلو له پاره ابوبكر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه خوښ كړل نو ته څنګه ورپسې بد وايې؟
ايا رسول اللهﷺ دوه لور ګانې (لوڼې) عثمان رضي الله عنه ته د ده د فضيلت په وجه نه دي وركړي؟

چې ته ور پسې بد وايې؟ ايا علي بن ابي طالب رضي الله عنه د عبد الله بن سبا د(شيعه) فرقې او د دوئ د عقايدو نه بيزاري نه ده اعلان كړې؟ چې ته د ابن سباء پيروي كوې (شيعه) شوى يې.

بيا سعدبن ابي وقاص رضي الله عنه، خپل مخ قبلې ته واړوه او دعا يې وكړه چې يا الله جل جلاله كه دغه د شيعه ګانو فرقه په ناحقه وي ته دغه رزيل ته همدا اوس خپله سزاء وركړې.
نو سعدبن بن ابي وقاص رضي الله عنه لا لاسونه نه وه كښته كړي چې د هغه شيعه آس ټوپ واچولو او شيعه ترې په يو شړق لاندې را پريوت سر او ينه يې وچاودل او مردار شو.

او الله ﷻ د سعدبن اب وقاص رضي الله عنه، ښيرا قبوله كړه•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارك (۲۳) برخه.

د علي رضي الله عنه دوي مشهورې خطبې.

لومړى خطبه مقام نخيلة كې كوفې سره.
دوهمه د نهروان جګړې نه بعد
كفارو او متعهدينو سره يې د صلحې حكم.

← ابو الوداک همداني رضي الله عنه فرمايي: چې علي رضي الله عنه د كوفې ښار ته نږدې مقام نخيلة كې چې د شيعګانو او نورو خوارجو سره په جهاد لګيا ؤ د خپلو مجاهدينو منځ كې ودريد او ويې فرمايل:
اى خلكو چا چې مداهنت وكړ يعني دنيوي مال او چوكۍ له پاره يې برحقه جهاد پريښود نو هغه ځان په خپله د هلاكت كندې ته وغورځولو.

اى: خلكو تاسو داسې حالت ته رسيدلي ياست چې كه الله ﷻ مو بچ كوي نو په خپل فضل به تاسې بچ كړي كنه نو كافران به ستاسې فكرونه اشغال كړي تور درته سپين او سپين درته تور ښكاري حق درته باطل او باطل درته حق ښكاري.

اى: مسلمانانو دوئ تاسو د قوم پرستۍ په نوم غولوي او الله ﷻ قوم پرستي نه خوښوي.

• اخرجه ابن عساكر و ابن سعد عن ابن عباس جلد 4 ص24
وفي كنزالعمال ج7ص 69
وفي البدايه ج 7 ص 358

(c) ketabton.com: The Digital Library

ای: خلکو دوئ ستاسې سره دوښمني نه لري دوئ غواړي د دين رڼايئ له منځه يوسي، تاسو وګورئ د کافرو او خوارجو سره هغه ضعيف العقيده مسلمانان دي چې ژبې يې خوږې او زړونه يې له کاڼي سخت دي.

ای: مسلمانانو جهاد د هر جابر، ظالم او ګمراه سره چې د کافرانو سره ملګري دي روا دی.

أی: خلکو دلته د خلافت له پاره جګړه نه ده چې زه خليفه شم که معاويه ! بلکې کافرانو د خلکو ذهنونه خراب کړي او يو بل سره مو جنګوي.

ای: مسلمانانو حق په اسانه پيژندلای شئ هره ډله چې د کافرانو په قانون او نظام خوښ وي باطله ډله ده او د کافر غشی چې هر طرف ته روان وي هماغه برحقه ډله ده.

ای: مسلمانانو دوئ سره هغه خلک ملګري دي چې قرآن لولي خو تفسير باندې نه پوهيږي او داسې کوم خلک ور سره نشته چې اسلام کې يې سابقه موجوده وي.

ای: مسلمانانو تاسو د کافرانو په تهمتونو مه تيروځئ دغه تهمتونه په ټولو انبياؤ لګول شوي دي.

بيا علي رضي الله عنه وفرمايل: (والله ﷻ والله ﷻ والله ﷻ} لکه څرنګه چې تاسو ګورئ فارسيان او روميان ستاسې واړه، زاړه، ښځې او نر ټول وژني. همداسې به د هغه مسلمانانو بچي، ښځې او نارينه هم ووژني چې ور سره ملګري دي.

دغه د دنيا ټول کافران هيڅ انساني کرامت نه پيژني او نه ورته قايل دي، د دوئ علاج يوازې په توره کيدای شي بيا يې وفرمايل:
ای: د مغرب او سيدونکو تاسو د هر قل د پوځ مقابله وکړئ مونږ به د کسری والا مقابله وکړو، بيا يې خطبه ختمه کړه.

← د زيد بن وهبه رضي الله عنه څخه روايت دی: چې د نهروان جنګ څخه وروسته علي رضي الله عنه ممبر ته وخت او د جهاد ترغيب يې ورکړ او د جهاد فضايل يې بيان کړل، خو هيچا مثبت جواب ورنه کړ ټول چپ پاتې شول ټولو باندې لکه بې هوشي چې راغلي وي خبرې يې اوريدلې، خو د جهاد همت په چا کې نه ؤ پاتې، نو له اوږدې خطبې ويلو بيرته را کښته شو او خپل کور ته ولاړ.

بيا علي رضي الله عنه څو ورځې بعد ټول مشران را وغوښتل ورته يې وويل: څه چل شوی دی چې تاسو ته د جهاد له پاره د تياري کولو امر کوم خو تاسو باندې داسې حالت راشي او سترګې يو خوا بل خوا ته اړوئ او راړوئ لکه چې زنکدن مو وي او په مځکه داسې ورشلم شئ، لکه په تاسو کې چې روح نه وي؟ ولې دومره بې غيرته شوي ياست چې نه خپله جهاد کوئ او نه نور تيار ولای شئ او چې څوک زه جهاد ته تيار کړم د هغوئ د را ګرځيدو کوښښ کوئ دا ولې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې جهاد نه وي نو تاسې نه د ځنګل وحشتناک زمری جوړ شي او غورې کوئ چې که وخت راغی نو دا به وکړم هغه به وکړم خو چې زه درته د جهاد امر وکړم نو بیا مکارې ګیدړې درنه جوړې شي دا ولې؟

نو اکثره کسانو د مرګ له ویرې خپل درواغجن عذرونه پیش کړل فقط یو څو کسانو په خوشحالئ جهاد ته تیار شول.

بیا علي رضي الله عنه هغه مجاهدینو ته تسلي ورکړه چې کامیابي د پوخ او وسلې په ډیر والي کې نه ده د اسلام په تاریخ کې تش لاس مجاهدین په وسلوالو کافرانو او فاسقانو کامیاب شوي دي بیا یې ورته وویل: چې زه غواړم چې تاسې زما ښي اړخ ته چپ اړخ ته مخکې او شاته وجنګیږئ الله ﷻ به تاسو سره مرسته کوي او ستاسې په برکت به هغه مسلمانان هم د کافرانو د غلامۍ څخه خلاص شي چې د دنیا له پاره یې ذلالت خوښ کړی دی، بیا یې ورته وفرمایل:
ای: د سلام برحقه مجاهدینو !

هیڅکله داسې چا سره صلح مه کوئ چې واک او اختیار یې د دښمن سره وي کومکونه او امدن یې له کافرانو وي دوئ چې اوس د دنیا له پاره کافرانو ته وفادار دي بیا به هم تاسې ور باندې ودارې، ځان سره به تاسې هم ذلیل کړي.

بیا یې ورته وفرمایل:
ای: مجاهدینو تاسو چې هر ځای ته ورځئ هلته خلکو ته ادب او اخلاق ورزده کړئ او تاسو هم د اسلامیت او انسانیت نمونه و اوسئ، تاسو د خلکو سره د مهربان پلار رورور په شان معامله وکړئ چې خلک ستاسې له ښو اعمالو متاثره شي تاسې خلکو سره سختئ مه کوئ سختي کولو سره نفرتونه په زړونو کې پیدا کیږي.

کومو خلکو کې چې غلط رواجونه وي یا بد عمله وي هغوئ په احسنه طریقه له هغې لارې واړوئ، تاسو د بدو اعمالو منفي اړخونه ورته بیان کړئ هغوئ به خپله راوګرځي.

بیا علي رضي الله عنه د ټولو څخه بیعت واخست او ورته وېې ویل: چې تاسو خو رسول الله ﷺ نه دی لیدلی نو چې زه کوم کارونه کوم هماغه تاسو هم وکړئ کوم چې زه خوښوم تاسو هم هماغه خوښ کړئ، تاسو به هر یو له ځانه مفتیان او قاضیان نه جوړوئ زما اعمالو ته به ګورئ، د علي رضي الله عنه سیرت خلاصول مشکل دي په همدی کفایت کوو•

اوس د پښتنو د پلار **خالد ابن ولید رضي الله عنه** سیرت شروع کوو را سره اوسئ.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• اخرج طبري ج 4 ص9 وص 11 وایضاً ص67
و اخرج امام احمد ج 1ص61
وایضاً ج 4 ص 57

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library